

DIRVA

Nr. 134

LAPKRITIS - NOVEMBER 22, 1963

Cleveland, Ohio

UŽSIENIO POLITIKOS PROBLEMA

PROFESORIAUS BORGHOORNO SUĖMIMAS, ATRODO, BUVO RŪPESTINGAI SUPLANUOTAS. - TAI EILINIS AMERIKIEČIŲ NUOTAIKŲ BANDYMAS.

Liaudis sako, kad kvailą ir bažnyčioje muša. Tą patarlę prisiminiau patyręs, kad Yale profesorius Frederick C. Barghoorn, 52 m. sovietinių klausimų specialistas ir profesorius, užsimanė patirti Sovietų Sąjungoje, kaip ten susidaro "viešoji nuomonė". Kaip žinia, profesorius pakliuvo į kalėjimą ir prezidentas J.F. Kennedy turėjo nemažai patarimų, kol sovietai jį paleido. Atrodo, kad profesorius to porą savaitę sovietų kalėjime išėjo į naudą, nes jis tikrai patyrė kaip sovietijoje formuojama "viešoji nuomonė" -- grįžęs jis atsakė leistas į platesnius aiškinimus apie jo areštą, pirmiau nepasitaręs su Valstybės Departamentu. Atrodo, kad jis užmiršo amerikiečių teisę laisvai pareikšti savo nuomonę ir persiėmė sovietų papročiais -- viskas ten turi eiti per valdžią ir su valdžios žinia, įskaitant ir "viešąją nuomonę".

Profesorius suėmimas išaukė daug komentarų, daugumoje nepaprastai naivių, jie nepavartoti čia griežtesnio termino. Esą, sovietai norėję patirti, su kuo profesorius turėjęs kontaktą, tam tikslui jie net pamušalą iš jo skrybėlės išėmė! Atrodo, kad iki šiai dienai Amerikoje netrūksta komentatorių, kurie nežino, kad ką nors suėmus visų pirma padaroma labai nuodugni krata ir ne tik pas sovietus! Gudriau aiškino britų krepšininkas Edwardas Crankshaw, kurio nuomone profesorius areštas buvo iš anksto nutartas. Jis buvo siekiama įspėti sovietų piliečius per daug nesibiroliuoti su vizitoriais iš kapitalistinio pasaulio, buvo numatyta ir paleidimo galimybė uždedant ant Chruščio galkos geradarių aureolę, padariusio asmenišką paslaugą prezidentui Kennedy, nes, žiaip ar taip, ir pats profesorius Barghoorn sutiko, kad pagal sovietų

Vytautas Meškauskas

pasaulėžiūrą viešosios "nuomonės tyrinėjimas" ten priklauso prie špionažo, kaip ir pašto ženklų rinkimas. Gal tai padės ir mūsų "kultūrinio" ir kitokio bendradarbiavimo šalininkams? Bet tai jau kita tema.

Grįžtant prie Washingtono - Maskvos santykių, reikia konstatuoti, kad paskutiniai incidentai rodo, jog Chruščiovas nenori per gerų santykių ir kad jam reikalinga tuose santykiuose tam tikra įtampa. Galimas daiktas, kad tuo jis nori duoti suprasti, jog dar ne viskas su tvarkyta taip, kaip jis norėtų.

Reikia pastebėti, kad JAV užsienio politika, arba tiksliau -- jos nebuvimas -- nervina ne tik "gerąjį" Nikitą Sergejevičių. Štai visai neseniai iš ambasadoriaus posto Belgrade pasitraukė kitas žinomas amerikiečių profesorius ir krepšininkas George F. Kennan. Pasikalbėjime su Look Magazine redaktorium J. Robert Maskin, Kennan išskėlė klausimą, ko iš tikro JAV nori? Ar norima iššaukti vidujinių pasikeitimų komunistiniame pasaulyje, ar norima priversti jį pasiduoti amerikiečių norams, ar, pagaliau, norima karo? JAV tuo reikalu nėra vienodos nuomonės. Visai teisingai Kennan pastebė, kad JAV politiką nulemia vidaus politikos išprovokavimai, pasisakoma už tai, kas geriau tiktų šiuo metu rinkiminei propagandai. Pagal jį, JAV politikai klaido trys jėgos:

1. Kongresas. Skirdamas lėšas, kongresas bando varyti savo užsienio politiką. Kiekvienas atstovas ar senatorius čia išsena iš savo rinkimų nuotaičių ir joms pataikaudamas.

2. Biurokratija. Labai sunku susikalbėti su Valstybės Departamento valdininkais, ypač sku-

biais atvejais.

3. Sąjungininkai. Jų egoizmas klaido bet kokias reformas.

Už tat G.F. Kennan konstatuoja:

"Kennedy administracija užsienio politikoje neturi jokios veiksmo laisvės. Aš galiu įžinti svarbius pakeitimus krašto apsaugos politikoje, bet užsienio politikoje administracija negalėjo pajudėti".

"Prileiskime, kad tie stabdžiai atkrinta -- aiškiai Kennan ir teigia -- tada mes galėtume persvarstyti mūsų laikyseną Vokietijos problemoje, taip pat santykius su de Gaulle ir savo Rytų Europos politiką".

Pirmučiausia, reikia apsispręsti, ar amerikiečiai nori sunaikinti komunistinius režimus ir tuo pačiu ryžtis karui, ar pasinaudoti tokiais elementais, kurie veda prie nuosaikumo, stiprinant pasaulinės taikos galimybes.

Jei JAV nenorinčios griežtai vadovauti laisvajam pasauliui, jos turinčios geriau apibrėžti tarptautinės politikos areną, nes grįžimas į izoliacionizmą yra geriau, negu dabartinis chaosas. Griežtesnei politikai netinka ir JAV santvarka, kur visos galios yra per daug suskaldytos. Pagaliau, skubiai reikalingos diskusijos (Nukelta į 2 psl.)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* JAV VYRIAUSYBĖS ATSTOVAI ir įtakingi politinės strategijos vairuotojai buvo susirinkę Honolulu, kad nustatytų tolimesnės JAV politikos bruožus Pietryčių Azijoje.

* LUDWIGAS ERHARDAS, naujasis Vokietijos kancleris, lydimas užsienio reikalų ministro Schroederio ir gynybos ministro Kai-uwe Von Kasselio ši sekmadienį atvyksta trijų dienų vizitui į Washingtoną. Pasitarimų programoje įeina visa eilė gyvinių politinių klausimų.

* KUR DINGO JAVŲ SIUNTA -- klausimas dėl kurio didelį susidomėjimą parodė senatorius John J. Williams. Arti 25 ml. bušelių javų siunta iš JAV turėjusi atsidurti Austrijoje pasikeičiant strateginiais mineralais. Šiomis dienomis sen. J. Williams pareiškė turįs tikrą davinį, kad dalis tos javų siuntos pakeliui "nukrypo" į Sov. S-gos satelitinį kraštus. 370.000 bušelių atsidūrė Rytų Vokietijoje, viename iš aršiausių JAV oponentų už geležinės uždangos.

JAV įstatymai aiškiai pabrėžia, kad tokiose transakcijose prekės privalo eiti į paskirtąjį kraštą. Tuo tarpu aiškiai nustatyta, kad jau Vokietijos Bre-

Hamiltono lietuvių sporto klubo Kovas krepšininkai, laimėję Kanados krepšinio meisterio vardą. Nuotraukoje žaidėjai su vadovais. Stovi iš kairės: klubo išd. Sivilas, žaidėjai Bakaitis, Breichmanis, Enskaitis, Kybartas, Meškauskas, kanadietis treneris, komandos globėjas prel. dr. J. Tadarauškas, žaidėjai Vinerskis, Vindašius, Bulionis (vadovas) Blekaitis.

Juraitis nuotrauka

LIETUVIAI KREPŠININKAI KANADOS MEISTERIS

Hamiltono lietuvių sporto klubui Kovas šiais metais iškovojo garbingą pergalę, Hamiltono miesto burmistro Vic Copps iniciatyva šis sporto įvykis buvo oficialiai atžymėtas miesto rotušėje. Hamiltono burmistras jau anksčiau buvo pareiškęs: "Jūs, Hamiltono lietuviai, pasiekėte nepaprastų rezultatų savo laimėjimais, suteikėte garbę netik savo tautai, bet suteikėte garbę ir pasididžiavimą ir man, kaip Hamiltono burmistrui, laimėjus prieš visas Kanados komandas. Man malonu jus pasveikinti asmeniškai, o miesto vardu jūsų laimėjimą atžymėsi oficialiai".

Savo pažadą Hamiltono burmistras įvykdė miesto rotušėje įteikdamas kiekvienam komandos žaidėjui ir globėjams po specialiai užsąkytą auksinį žiedą su pažymėjimais.

Apžvelgiant Hamiltono lietuvių sportinę veiklą, negalime praleisti jaunųjų sportininkų ir globėjų, kurie rūpinasi jaunimo reikalais ir sudaro sąlygas, kad jaunimas skintų laurus, iškeliant viešumoms mūsų kenčiančios tautos vardą. Jų tarpe ryškiausia asmenybė yra prel. dr. J. Tadarauškas. Jis globojo ir finansavo komandą, laimėjusią Kanados meisterio vardą. Pagarbos ir padėkos užsitarėnė Sivilas, Bulionis (krepšinio vadovas) ir Stanaitis, kurie nepaprastai daug laiko atiduoda lietuvių sporto srityje.

Garsieji krepšininkai beveik visi yra gimnazijos 13-je klasėje, tad daug laiko tenka skirti ir mokslui.

Linkime jiems gražiausios sėkmės tiek moksle, tiek ir sporte. (vp)

meno ir Hamburgo uostuose minėtoji javų siunta buvo išskirstyta spekuliantų pasirinktiems klientams. Tuo tarpu nei Žemės ūkio nei Valst. departamentai neparodė jokio noro tuo reikalu pravesti kvotą, nors tai aiškiai nusižengimas įstatymams ir sutartims.

"Kas blogiausia", pareiškė sen. Williams, "kad visa tai negalėjo įvykti be žinios šiaurės Atlanto esančių institucijų".

Hamiltono miesto rotušėje, miesto savivaldybės atstovas įteikia krepšininkams auksinius žiedus.

Juraitis nuotrauka

Lietuvos okupantas vėl reikalauja mūsų kraujo

CHICAGOS LIETUVIAI, PROTESTUOKIM!

Praėjusį pavasarį Maskvos tarnai, prisidengdami kova prieš mirusį nacizmą, mėgino sukelti viešąją opinią prieš pavergtųjų tautų atstovus, gyvenančius laisvajame pasaulyje. Nevykėlio žurnalisto propagandine brošiūra pasinaudodami, jie mėgino į savo pinkles įtraukti net tokius žmones, kurie nenori prisipažinti komunistais, bet dėl savo naivumo nepažįsta Kremliaus siekimų. Tačiau jų sušauktas Sherman viešbutyje mingas neatnešė jų laukiamų rezultatų, nes lietuvių ir kitų pavergtųjų tautų demonstracijos amerikiečių visuomenei parodė tikruosius komunistų kėsulus.

Lapkričio 24 d., tie patys Kremliaus tarnai vėl šaukia naują mitingą Hamilton viešbutyje. Čia vėl jie mėgins tuos pačius propagandinius metodus -- suniekti lietuvių vardą, kad galėtų prieš laisvąjį pasaulį nusiplauti savo kruvinas rankas ir savo nusikaltimus suversti vergijos pančius nešančių tautų atstovams.

Kremlius vėl pristigo mūsų kraujo. Ir jo iš naujo reikalauja, norėdamas mums įvartyti

baimę ir uždaryti mūsų lūpas. Bet mes tylėti negalime. Lietuvai ir mums padarytos skriaudos yra per daug didelės, kad mes galėtume ramiai žiūrėti į komunistų kėsulus. Todėl mes vėl rinksimės viešoms demonstracijoms ir savo aktyviu dalyvavimu bei aiškiais šūkiais atidengsime tikrąjį komunizmo veidą, parodydami amerikiečių visuomenei išsudytus mūsų brolius, kalėjimuose pildomus pavergtųjų tautų geriausių sūnus ir dukras, dėl savo vaikų išlietas motinų ašaras ir komunizmo didžiąją grėsmę visos žmonijos laisvei.

Mes nenorime suniekti jokios tautos, bet mes taip pat neiešime, kad Maskvos kraugeriai niekintų mūsų tautą ar mus pačius. Mūsų šventa pareiga ginti savo kankinamos tautos vardą ir jos teises. Ne mes esame kriminalistai ir karo nusikaltėliai, bet tie Maskvos tarnai, kurie sudarė suokalbį su Hitleriu ir kartu su juo naikino ištisas tautas.

Todėl ši sekmadienį, kaip ir anksčiau, mes turime visi, kas tik galime dalyvauti demonstracijose -- piketavime, kad parodytume savo meilę Lietuvai, jos laisvei ir sovietų vergijoje kovojantiems mūsų broliams. Kai mūsų tauta yra žudoma ir kryžiuojama, kiekvieno lietuvių švento pareiga -- ginti Lietuvos vardą. Įrodykite, kad mes tremtiniai esame gyvas tautos kūnas, kuris niekam neiešime niekinti Lietuvos vardo ir garbės!

PROTESTO PIKETAVIMAS įvyksta ši sekmadienį, lapkričio mėn. 24 d. 1 val. p.p. prie Hamilton viešbučio Dearborn St. 20 (prie Dearborn ir Madison gatvių kampo). Važiuojant iš pietų į miesto centrą traukinėliu (Elevated) -- išlipti Monroe sustojimo vietoje ir eiti Madison gatvę į vakarus iki pirmo skersgatvio. Važiuojant Archer gatvę autobusu, išlipti State ir Madison gatvių sankryžoje ir eiti Madison g-vę į vakarus.

Visi dalyvaukime protesto piketavime.

Lietuvių Delegacija prie Antibolševikinio Pavergtųjų Tautų Bloko.

ŠIANDIEN IR RYTOJ

SOVIETŲ saugumiečiai ruošiasi tytomis paminėti savo 46 metų kruvinos veiklos sukaktį.

Kaip žinia, tuoj po spalio revoliucijos, bolševikai Lubiankoj įrengė savo "teisingumo įstaigą". Gilūs požemiai tam labai tiko ir juose gavo galą ne tik "liaudies priešai", bet ir komunizmo "bonzos", kaip Rikovas, Bucharinas, Jagoda ir kiti. Stalino praktikuojama "raudonoji inkvizicija" susirado virš milijoną aukų tarp valstiečių, darbininkų ir intelektualų. Vienos plunksnos pabrūkimu Sovietijoje buvo likviduoti milijonai "buožių", lygiai kaip ir armijos kariškių (per "valymus" buvo nužudyti 3 iš 5 raudonosios armijos maršalai ir 180 iš 295 generolai).

Ta "teisingumo įstaiga" pradėjo pasivadinti Čeka, už poros savaitę buvo pakeista nauju vardu GPU, iš kurio vėliau pasidarė NKVD, o dabar vadinasi MVD. Bet vardu kaitaliojimas nei kiek nepakeitė tos įstaigos brutalaus charakterio, kokį sukūrė jos įsteigėjas lenkas Felix Džeržinskis. Jo įpėdinis Vjačeslav Menčinskis (1926 m) pasirodė dar geresniu žmogžudžiu. Jis dirbo tyliai, bet žiauriai. Jam mirus dėl nežinomos priežasties, 1934 m. įstaigos priešaky atsistojo Jagoda, o po jo Ježovas ir tas kruvinasis laikotarpis buvo pavadintas "ježovčina". Bet netrukus horizontas pasirodė nauja žvaigždė -- kaukazištas Laurentijus Beria, kurio metodai buvo panašesni į Menčinskio. Liubianka pasidarė ne tik centriniu kalėjimu, bet skirstymo punktu į koncentracijos stovyklas, kur milijoninės armijos politinių kalinių nešė istorijoje negirdėtą jungą.

Pasaulis šiandien stebisi Sovietijoje padaryta pažanga ir laimėjimais erdvėje, užmiršdamas, kad daug kas buvo padaryta su Berio nleko nekainuojančių vergų pagalba.

Šiandien, prisimenant tuos kruvinus epizodus, Chruščiovo režimas daug kam gali atrodyti liberališkesnis, bet tikrumoje ir jis yra kruvinas, tik vartoja rafinotesnius metodus ir saugumo policijos vardas, kaip ji besivadintų, Sovietijos gyventojų tarpe tebėkia baimė.

★

VOKIETIJOJE gyvenęs Jurgis P. kas mėnesį iš Lietuvos nuo motinos gauna laišką, kurį ji baigia prierašu: "Kad tu mane prisimintum, įdedu savo žilą plauką".

Jurgio draugas vokietis klausia:

-- Ar sovietų cenzoriai nepameta plauko?

-- Ne. Apleidžiant Lietuvą su motina susitarėm, kad ji niekad nedės plauko...

-- Tai ko jaudiniesi?

-- Nes laiške visad randu plauką, kas yra ženklas, kad cenzoriai skaitė laišką...

(vg)

Tarp Pekino ir Kremliaus jokių nuomonių skirtumų, šią misiją atliekant...

KALBOS KERTELĖ

Rašo STEPAS VYKINTAS

AUGŠTAS AR AUKŠTAS?

"Lietuvių kalbos vadovas", kurį sudarė prof. dr. Pr. Skardžius, St. Barzdukas ir J.M. Laurinaitis, rašo šiuos žodžius iš kilmės: augštas, Augštheadvaris, Augštaitija, augštaitis, augštakalnis, augštybė, augštelininkas, augštininkas, augštis, augštuma, augštuolis, auštupis (?) etc. Tačiau "Dabartinės lietuvių kalbos žodynas", kurį redagavo prof. J. Balčikonis ir kiti redaktoriai, remdamiesi Lietuvos nepriklausomybės laikų priimta rašyba, kitaip rašo tuos pačius ir jiems giminius žodžius: aukščiau, aukšlė, aukšliuti, aukšlys (iš medžio žievės padarytas indas uogoms rinkti), aukštaičiai, aukštakrosnė (krosnis ketui gaminti iš rūdos), aukštamiškis (aukštųjų medžių miškas), aukštapelkė (aukštumos pelkė), aukštas, aukštadgis, aukštavertis, aukštenybė, aukštėti, aukštelininkas, aukštimalis (prietaisas aukščiui matuoti), aukštinė, aukštininkas, aukštinis (dūminės pirkios ar pirties langelis lubose dūmams išsėti), aukštinti, aukštis, aukštys (paveikslinė dviejų akių korta; galvinis), aukštkaupis (prv. žem. su dideliu kaupu, labai daug, pvz.: sniego visur priversta aukštkaupais), aukštuma, aukštuolis, aukštuomenė, aukštupys (3a), aukštutinis etc. Taigi, tremtyje mūsų kalbininkai pakeitė šių žodžių rašybą ir suklaidino rašytojus, žurnalistus, mokytojus ir mokinius. Vieni rašo vienaip, kiti -- kitaip. Kaip rašytina?

Nėra abejonės, kad žodis "aukštas" yra kilęs iš lotynų žodžio augeo, auxi, auctus -- augti. Tačiau jau romėnai neradė viso šio žodžio formos g, bet g ir k. Ir kitų žodžių formose lietuvių kalba pakeičia g į k. Pvz: bėga, bėgo, bėgti, tačiau lietuvių kalboje nuosakoje bėk. Jablonskis, matyt, remdamasis lotynų kalbos rašyba, priėmė, kad "aukštas" būtų rašomas su k, bet ne su g.

Užsienio politikos problema...

(Atkelta iš 1 psl.)

jos užsienio politikos reikalais, kad tauta galėtų suprasti prieš ją iškilusias problemas.

Šiuose Kennano samprotavimuose yra daug teisybės, nors jo pažiūros į komunizmą daugelyje atvejų pasirodė esančios kiek naivios. Bet tai palikus, aišku, kad JAV politika vistiek reikalinga skubaus peržiūrėjimo. Ir ne tik Chruščiovo naudai.

Su kokių pavojingų naivumu JAV politikai leidžiasi "tvarkyti" užsienio reikalus, aiškiai parodo vice-prezidento Lyndon B. Johnson nesena viešagė Vakarų Europoje. Olandijoje JAV viceprezidentas rado reikalo gatvėse padalinti penkis tūkstančius margų pašielių ir žiebtuvėlių! Amsterdamo katalikiškas dienraštis De Vokskrant ta proga rašė: "Ar mes esame ką tik naujai atrastas kraštas? Nejaugi viceprezidentas manė, kad jis čia būviamis turi dovanoti karolius ir kišeničius veidrodžius?"

* NEW YORKE ĮVYKUSI AFL-CIO unių konferencija priėmė rezoliuciją, kuria reikalaujama, kad vyriausybė rastų būdus pakeisti tiems mokesčių įstatymų trūkumams, kurie pasinaudoja savininkai, perkeldami savo įmones iš pramonės centrų į pigiai apmokamos darbo jėgos rajonus. Be to, nutarta reikalauti 35 val. darbo savaitės ir dvigubą atlyginimą už viršvalandžius. Paskubėti mokesčių sumažinimą, ypatingai atsižvelgiant į žemesnių pajamų grupes.

Rezoliucijoje taip pat reikalaujama plėsti viešuosius darbus ir pakelti minimalų atlyginimą iki 2 dol. į valandą, kartu tą atlyginimą praplečiant į tas darbo jėgos grupes (apie 16.000.000 žmonių), kurios minimalaus atlyginimo normų liko nepaliestos. Unijos taip pat skatina, kad savo darbovietes greičiau apleistų pensijos susilaukę darbininkai.

Tomis priemonėmis būtų siekiama sumažinti nemažėjantį bedarbių skaičių.

Porf. dr. Ernst Fraenkel "Litauisches etymologisches Woerterbuch" pateikia tokią šio žodžio etimologinę raidą: "Aukštas" hoch, lett. augsts, preuss. aucktimiskan "Obrigkeit", aucktairikiskan, dass. (l. aucta -- oder aucktanrikiskan, zweiter Teil zu preuss. rikis "Herr"), auctimien "Obersten" etc. Ortsnamen Auctakops, Auctukape (zweiter Teil lit. kapas, lett. kaps "Grabnuegel") Auctigarbin, auctigirgen, auctowangus etc. (Gerullis Ortsn. 12 ff.), Austolite "cast-rum" etc. (s. noch Endzelin FBR 15, 101 ff., SV 147). Hierher noch lit. aukštelnykas "ruecklings, hintenueber", durch umgekehrte Schreibung auch Nom. pl. alkštinalky (Daukantas Volksmaerchen LT 4,3 Anh.25), aukštynak-sai (Daukantas Darbay 25... Mit aukštas haengt auch lit. aukšinis, Szyrwid s.v. komin wywiedziony dla dymu, dymnik) unrichtig Bezenberger BB. 23,315) zusammen. An Ableitungen von aukštas erwahne ich noch Aukštėjus als Familienname (Skardžius ŽD 90), ferner den Gottesnamen Auktheias Vissagistis (Deus omnipotens atque summus) bei Lasicius De diid Samogitarum, s. Mannhardt 356, vielleicht zu aendern in Aukštėjus Vissogailis, vgl. aukštėjus "hoch oberer" (Bretkun 5. Mos. 6, 9, Daukša Post. 8,11 - Orig. 4,7, aukštieiam am Rande als Erklarung von virszutiniam karalui Kniga Nobažnistės, Daukantas). Žr. Litauisches etymologisches Woerterbuch von prof. dr. Ernst Fraenkel Lieferung 1, Carl Winter Universitaetsverlag Heidelberg, 155. Psl. 25.

Kaip matome iš šio žodžio rašybinės raidos, jis yra rašytinas su k. Ir romėnai aukš, aukštas rašė su k, ir prūsai aucktimiskan -- su k, ir Daukantas, ir Širvydas, ir Bretkūnas, galį gale ir Fraenkelis -- visi rašė su k. Juk nei namas, nei dangus neauga, nors sakoma aukštas namas, aukštas dangus. Tik kartais mūsų mokslinės ambicijos be reikalo auga. Todėl visiems siūlyčiau rašyti "aukštas" ir visus šios kilties žodžius taip, kaip juos rašo "Dabartinės lietuvių kalbos žodynas", išleistas Lietuvoje.

PLB BIULETENIO KALBA

Tremtyje įvairios organizacijos leidžia nemažą rotatorinių biuletenių ir atsišaukimų. Juos dažniausia redaguoja žmonės, kurie gerai nemoka lietuvių kalbos, ypač rašybos, PLB Seimo naujai išrinktoji PLB Valdyba taip pat pradėjo savo darbą, išleisdama atsišaukimą į laisvojo pasaulio lietuvių ir lietuves. Reikia manyti, kad šį atsišaukimą, dar prieš jam pasirodysiant, yra matęs ir "Lietuvių kalbos vadovo" vienas iš redaktorių St. Barzdukas, kuris yra PLB Valdybos vicepirmininkas. Jis yra žinomas mūsų visuomenei ir kaip kalbininkas. Reikia pabrėžti, kad šio atsišaukimo kalba yra daug geresnė už kitų panašių atsišaukimų kalbą. Tačiau rašybos požiūriu ir šiame trumpame atsišaukime atsirado klaidų. Pvz.: subtylus yra rašomas su ilgąja y, o reikia rašyti su trumpąja, nes joks lietuvių kalbos vadovėlis, net "Lietuvių kalbos vadovas" taip nerašo. Taip pat žodžio "pergyvenimas" prasmė mums kelia abejonių. Kiek man žinoma, gyvoje mūsų kalboje pergyventi reiškia ilgiau gyventi. Pvz.: tėvas pergyveno ir savo vaikus. Be to, šio žodžio vartojimas atsišaukimo sakinyje nevykęs. Geriau pasakyti ar parašyti "atsakomybės jausmus", o ne pergyvenimus.

REDAKCIJOS PASTABA

PLB Kultūros Taryba yra priėmusi nutarimą ir pataria lituanistinėms mokykloms bei lietuviškajai spaudai laikytis jablonskinės rašybos, kokia buvo vartojama Nepr. Lietuvoje, o ne "Lietuvių kalbos vadovo".

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

New Yorko Lietuvių Atletų Klubo jaunieji sportininkai su vadovu A. Vakseliu. Vyt. Maželio nuotrauka

Jonas Rūtenis

NEW YORKO ŽMONĖS, DAIKTAI IR IDĖJOS

TRADICIJA -- sakoma -- yra žmogaus gyvenimo dalis. Jau nuo seno tradicijos gerbiamos ir yra tapusios lyg įstatymais, kurios be sankcijų, visų geros valios žmonių puoselėjamos.

Tradicijų kulte lietuvis niekad nebuvo paskutinis. Jos visais laikais ir amžiais buvo palaišomos. Tik kažin kodėl šiais metais New Yorke tos tradicijos imtos, galgi dėl neapdairumo laužyti.

Lapkričio 23-čioji diena. Lietuvos Kariuomenės įkūrimo diena. Švenčiama nuo pat jos įkūrimo Nepriklausomoje Lietuvoje. Vokietijos barakuose ir čia svečioje Amerikos šalyje. Visų laikraščių parengimų kalendoriai skelbia, kad visose lietuvių kolonijose tą dieną tešvenčiama Lietuvos Kariuomenės šventė. New Yorko kalendoriuje -- kitaip. Tą dieną inžinierių - architektų subūvimas su humoristiniais pamarginimais, o kas liūdniausia kad tą dieną -- VLIKŲ sukaktis -- ir jis šoks su humoristiniais pamarginimais. Remiamoji Kariuomenės šventė tebūnie New Yorko liaudžiai. Semkitės dvasinės stiprybės kovai be vadų. Eiliniai patys vieni sveiki, linksni būkite ir kai mes paprašysime, aukokite ir aukokitės, nes ne kas kitas,

o tik mūsų visų tėvynė Lietuva mūsų šaukiasi.

Tą dieną rengti organizacijų pobūdį nepateisinama. Daug daugiau kartų nepateisinama VLIKui tą dieną neskirti dėmesio Lietuvos Savanorių-Kariui.

Galima tą dieną posėdžiauti ir VLIKui, tą pačią dieną gimusiam žvelgti į savo kelius ir darbus, bet vakare gi galima pabendrauti ir su visa New Yorko lietuvių visuomene, prisimenant Karį-Savanorį.

Juk ir Kariuomenės šventės minėjime susirūpi, atrodo, nebūna įtaigojami vaikščioti gedulingomis eisenomis ir raudomis graudentis. Kodėl gi taip nepagalvota ir taip nepaplanuota?

Lapkričio 2-ji. Vėlinės. Nekalbant jau apie bažnytinę tradiciją, kartą metuose paminėti mirusius, bet lietuviškoji -- jau nuo amžių, net siekianti kunigaikščių Lietuvą, buvo viena iš dienų mirusiems prisiminti.

Nepriklausomoje Lietuvoje minios lankė kapines, žiebtuvėrė. Pamename, kad netolimoje praeityje, pavertoje Lietuvoje jaunimas tą tradiciją puoselėjo ir net nukentėjo nuo okupanto, o pagaliau priešo prie to, kad tradicinėje vietoje, kur buvo didvyrių karių ir artimųjų kapai žemė buvo suljinta su paviršium.

Okupantas pasipriešino tradicijai, nes ji lietuviška, kalbanti žmoniškumo vardu, kalbanti ir primenanti kuo esi. Tokia tradicija, savaime aišku, okupantui nepakeliui.

Adomas Mickevičius šios tradicijos įkvėptas parašė ir savo garsųjį veikalą Vėlinės, tuo lyg užakcentuodamas ir įprasmindamas vėlinių tradiciją.

New Yorke -- pirmą kartą, kaip čia lietuviškas šventės gyvas, buvo suruoštas balius ir pavadintas

dar ne bet kaip, o kitu tradiciniu pavadinimu, kurio dėl kai kurių priežasčių jau nebepajėgiame įgyvendinti, Spaudos Balius.

Kai New Yorke teko kalbėtis tuo reikalu, vienas aktorius man ir taria: Na žinai, jau koks bebūtum bezbožnikas, bet tik jau vėlinių dieną neruošk balių... na jau pa... visai... Kas į visa tai duos atsakymą kodėl taip -- ruduo, lapkritis ar krintą geltoni lapai...?

JAU KARTĄ ŠIOJE VIETOJE buvo minėta apie Lietuvių Atletų klubą Brooklynė. Tai senas 60 metų amžiaus klubas. Žvelgiant iš šalies atrodo, kad šiam klubui lemta gyventi dar ir kiti 60 metų, nes jis kasdieną auga.

Šiomis dienomis teko lankytis LAK Mankštų ir Plaukymo sekcijoje. Sportininkų kaip amaro. Viso net 70. Dvi grupės. C grupė nuo 7 metų iki 9 ir D grupė nuo 10-12. Berniukai ir mergaitės.

Viskas vyksta LAK vadovaujant, specialistų priežiūroje. Mankštos vadovauja: A. Birutis, L. Siemaška, V. Valaitienė, Daunienė ir V. Gintautaitė. Plaukymui: amerikiečiai profesionalai mokytojai. Administruoja J. Birutienė. Jai padeda tėvų komitetas, talkinamas visų vaikų tėvų. Šios sekcijos steigėjas ir organizatorius niekad nepailstas sporto darbuotojas A. Vakselis. Sekcijoje - sesijos metu, kalbama tik lietuviškai ir sekama ir įtaigojama, kad vaikai ir tarp savęs kalbėtųsi tik lietuviškai.

Reikia pripažinti, kad darbas vyksta labai sklandžiai ir išmaningai, o vaikai į šią tarpautinio susipratimo ir sugyvenimo instituciją veržte veržiasi. Pasirodo, kad padeda tėvams net juos sudrausminti ir paskatinti.

-- Blogai mokysies, nenori eit į šeštadienį mokyklą -- nevešiu į sportus -- tėvo argumentas. Ir tenka pastebėti -- jis reikšmingas ir efektingas.

Atrodo, kad sportą, lietuviškas išlaikymo labui, būtų pats laikas įilietinti bendruomenėje, ne tik planuose ir protokoluose, bet ir gyvenime.

METAI PO METŲ viskas lietuviškajame gyvenimo rate sukasi į šimtinės metų. Šie metai 100 metų nuo 1863 m. sukilimo. Sekantieji -- Kristijono Donelaičio metai.

Tačiau kai žvelgi atgal jau į minėtas šimtinės, matai tik labai balzganus šešėliuotus požymius.

Kuo gi jau mes atžymėjome taip didingai Maifronio metus, Ka-

raliaus Mindaugo Metus -- Lietuvos valstybės įkūrimą? Vienur kitur iki keturių dešimt asmenų apimties minėjimas, paskaitėlė, meninė programėlė, kelios eilutės laikraščiuose, tai ir viskas.

Taigi, kyla klausimas kam gi iš viso tas minėtinas šimtinės keilame iš kapų ir užmaršties? Jei tai tik kažin koks mados dalykas, tai galima atsistodęs surašyti kartą ant visados tokį kalendorių ir kartą paskelbti laikraštyje, kam rūpi, kas norės, tegul pasinaudoja. Kam tomis šimtinėmis krikštinti bėgamuosius metus, jei per juos anų atminimui taip nedaug tepadarome. Iš paskelbimo atrodo, kad kažin kas, o esmėje, anot poeto, bracia tik blefas...

Šiuo metu Dr. Jurgėla yra parašęs 1000 puslapių veikalą 1862-64 Sukilimo Metai Lietuvoje. Tai didelis, gerai dokumentuotas veikalas, daugybė nuotraukų ir dokumentų. Tai tikra 1863 sukilimo metų enciklopedija, kurią išleisus pasaulio žvieson būtų didžiulis 100 metų sukakties proga paminklas.

Veikalas įteiktas žurnalui Karys. Dedamos visos pastangos, kad prasmingą paminklą pastatyti ir tuo tą žimtinę įprasminti.

BALFO VAJUS New Yorko pilname įkarštyje. Reikia tikėtis, kad newyorkiečiai atjaus artimą ir savo metinę duoklę kiekvienas pagal savo išgales atiduos. Tuo vienu kitu šimtu dolerių bus palengvinta būklė tų, kuriems dar nėra taip saugu, gera ir malonu, kaip kad tą dolerį paaukojusiems. Visiems labai aišku, kad dar daug mūsų brolių is seserų reikalingi pagalbos ir tos surinktos lėšos ne kam kitam, o tik jų pagalbai ir naudojamos.

Tačiau reikia pripažinti atvirai, kad BALFO vajaus komitetai negali tiksliai nustatyti, kame gi priežastis, kad ne visi aukoja Balfiui, gal visai ir be blogos valios.

Išsiuntinėjami laiškai tiems, kuriems ir siuntinėti nereikėtų, o pakaktų paskelbti laikraštyje, kad ten ir ten reikia jau siųsti aukas, nes skelbiamas vajus -- nereikia užbaigto didelio darbo. Didelis darbas turi prasidėti ir baigtis renkant žinias ir medžiagą apie tuos tautiečius, kuriuos pasiekęs laiškas nieko gero nepadarė. Kitaip tariant, reikia suaktyvinti pasyvųjį pradą ir pažūrėti ir panagrinti, kodėl mes lietuviškai neprieiname prie to, kad visi, gal ir mažesne sumom, bet visi aukotumėm.

Tada tikrai galima būtų pasakyti, kad vajaus komitetai savo darbą atliko.

Patiekti duomenys ir žinios jau būtų medžiaga BALFO skyriams drauge su centru škototi strategijos atelities vajams, kurie bus sekmingesni surinktomis sumomis, o kas svarbiausia, gali būti pradmenys visuotiniam ir bendram visų lietuvių atsiliepimui į bet kokius, visuotinus ir opius mūsų reikalus.

* LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGOS visuotinio suvažiavimo susipažinimo vakaras įvyks New Yorke, Statler Hilton viešbutyje (kampas 33 g-vės ir 7 Av.) lapkričio 29 d. 8:00 val. vakare. Programą išpildys New Yorko Vyrų Oktetas. Šokiams gros Johnny Davis orkestras.

* NEW YOKO LB ir L.S.S. kartu rengia koncertą - šokių, lapkričio 30 d., 7:00 val. vakare, Penntop Ballroom Statler Hilton viešbutyje. Koncerto programą išpildys solistai Baras ir Stankaitytė. Šokiams gros Starolio orkestras.

Lietuvių Atletų Klubo jaunosios sportininkės su vadovėmis. Vyt. Maželio nuotrauka

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. CHATEAU GIBEAU 3 Star Cognac..... 5th \$4.98
2. V-S-O-P Brand, Import. from Germany 5th \$4.69
3. Imported Polish Wines..... 5th \$1.49
4. AMBASSADOR VERMOUTH dry or sweet..... 5th \$.98

5. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška. 5th \$3.98
6. VODKA 80 proof..... 5th \$2.98
7. CHIANTI Imported Wine, full Qt. 5th \$.98
8. Zeller Shwarze Katze Wine..... 5th \$1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA ★★ ★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiurberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiurberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

KADA PASIRODYS MONOGRAFIJA?

Tai klausimas, į kurį jau laikas atsakyti. Jis liečia prezidento Antano Smetonos monografiją, o klausėjais yra vienas kitas kantrybės netekęs ir 10 dol. jau įmokėjęs to leidinio prenumeratorius.

Tačiau manoma, kad ne vien tik nekantriesiems tas klausimas įdomus, nes tai liečia ne šiaip jau eilinę knygą. Kalbame apie kapitalinį, istorinės reikšmės veikalą, baigiamą paruošti nepamainomo ir prityrusio monografijų specialisto Aleksandro Merklio. Veiklas liečia įdomią, gyvą, nepasenusią epochą ir žmones. Daugelis dar ir šiandien kvėpuojame tos epochos oru. Vieni dar jaučiamės neatsipalaidavę tos epochos įspareiojimų, kiti džiaugiamės galėdami drąsiai ir atvirai kelti jos dulkę be pavojaus savo plaučiams.

Kas objektyviai ir be pašalinų tendencijų vertina Aleksandrą Merkį, kaip kruopštų ir tik istorinei atsakomybei pasišventusį autorį, supras, kad šiuo darbu jis yra įspareiojęs drąsiai žvelgti ne tik į žmogų, jo darbą, bet ir į aplinką, kurioje gyvenimas ir darbas vystėsi. Toks įspareiojimas, tai ne vienos dienos darbas.

Monografiją išleisti jau prieš kelis metus buvo nutarusi Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga. Nutarimo išleisti dar negana. Reikia, kad monografiją kas parašytų. Tuo reikalu ir buvo kreiptasi į Aleks. Merkį.

Šiuo metu tas klausimas čia keliamas iš dalies ir todėl, kad jau drąsiau galima kalbėti, kai darbas eina prie pabaigtųjų. Monografijos jau ne tik parašyta, bet jos jau atspausdinta arti 600 puslapių. Ji apims viso 800 psl. Šiuo metu vyksta baigiamieji darbai. Tie darbai tokiam leidinyje, jį jau vartant, atrodo ne tiek reikšmingi. Tai išnašos, vardų ir žodžių paaiškinimai ir pan. Tai reikalauja taip pat laiko ir darbo. Tačiau kapitaliniame ir istorinės reikšmės turinčiame leidinyje visos tos detalės būtinos ir turi savo paskirtį. Žodžiu, į šį didelį darbą iš arčiau žvelgiant, atrodo, kad visi suinteresuotieji privalėtų parodyti ne tik daugiau kantrybės, bet ir pasitikėjimo. To darbo autorius -- Aleksandras Merkis, leidėjas -- ALT S-ga, spaudos darbas -- Vilties spaustuvė. Atrodo, kad tų vardų užtenka, kad visi įsitikintų, jog užsibrėžtas darbas bus atliktas. Jis ir bus atliktas ne paskubomis, ne kulvertomis, bet kruopščiai ir su atsidėjimu, kad visuomenė nebūtų apviltas.

Tiesa, leidiniui finansuoti jau iš anksto reikėjo lėšų. Dėka dideliu būriu išistikimų prenumeratorių, dalis tų lėšų jau gauta. Tų pasitikinčių prenumeratorių ir mecenatų dėka ir buvo padėtas veikalo materialinis pagrindas.

Nėra abejonės, kad artėjant monografijos pasirodymo dienai, tas prenumeratorių skaičius dar sparčiau kils ir atpalaiduos leidėjas nuo tų medžiaginių rūpesčių, kurių našta nėra lengva jokiai organizacijai. Užtikrinę monografijos leidimo finansinius rūpesčius, būtume prisidėję prie darbo, kuris nebūtų įmanomas atlikti be solidarios tautos.

(J.Č.)

PULK. JONUI VARIAKOJUI MIRUS

Dar š. m. rugsėjo mėn. pabaigoje buvau gavęs pulkininko J. Variakojų laišką (pasirodo paskutinį), kuriame jis džiaugėsi atlikta su žmona ir abiejais sūnėmis kelių dienų kelione po gražias vietas Visconsino krašte.

Džiaugėsi turįs gerus sūnus, kurie kasmet savo tėvus pavažinėja po įdomesnes apylinkes ir rūpinasi tėvų gerbuviais.

Gyveno su savo žmona savam name prie St. Charles (Ill.), arti upės. Turėjo motorinę valtį, gyvenimu esamose sąlygose buvo patenkintas, tik Tėvynės ilgesys jį slėgė, kaip nekartą savo laiškuose jis man pareiškė davė.

Retkarčiais nuvažiuodavo į svarbesnes iškilmes ar suvažiavimus Chicagone, bet nusišundė, kad tos kelionės jį vargindavo, todėl ir iš Ramovės Centro Valdybos turėjo pasitraukti. Apie savo sveikatą rašydavo, kad laikosi neblogai ir džiaugdavosi, kad "Senoji Gvardija" dar gyvuoja, tik žmonos širdis esanti "kaprizinga".

Pasirodė, kad ir jo širdis buvo netvarkoje ir spalio 31 d. amžinai atsiskyrė su šiuo pasauliu, su savo šeima, bičiuliais ir su mylima Tėvyne Lietuva, dėl kurios laisvės jis didvyriškai buvo kovojęs.

Gyvendamas ramioje vietoje, rašė savo atsiminimus, apie 4 p. Lietuvos Karaliaus Mindaugo pulką, kurį jis buvo suformavęs ir su kuriuo dalyvavo Laisvės kovų metu visuose frontuose.

Su pulkininku J. Variakojų pirmą kartą teko man susitikti ir susipažinti dar 1918 metais, gruodžio mėn. pabaigoje Vilniuje, kai įteikiau jam Krašto Apsaugos Ministerio raštą, kuriuo jis bu-

vo skiriamas Panevėžio Karo srities Viršininku.

Nuo to laiko prasidėjo jo sekminga tarnyba Nepriklausomos Lietuvos kariuomenėje. Pradėjęs nuo mažo savanorių būrio, suorganizavo 4 p. Lietuvos Karaliaus Mindaugo pulką, dalyvavo kovose prieš visus tris Lietuvos priešus - bolševikus, bermontininkus ir lenkus, už narsumą apdovanotas net dviem Vyčio Kryžiaus ordinais ir savo karinę karjerą apvainikavo 1928 metais, tapdamas Krašto Apsaugos Ministeriu. Be šių pareigų kariuomenėje, pulk. J. Variakojis kurį laiką buvo dar ir Susisiekimo Ministeriu.

Šis jo nuieitas kelias Lietuvos Valstybės tarnyboje rodo, koks gabus organizatorius, narsus ka-

Ieva ir Albinas Trečiokai

VISUOMENININKO ALBINO TREČIOKO TRIGUBA SUKAKTIS

K. S. KARPIUS

Albinas S. Trečiokas, visuomenininkas ir ilgametis tautininkų veikėjas, iš Newark, N.J., šiais metais mini trigubą sukaktį: 70 metų amžiaus, 50 metų nuo išvykimo iš Lietuvos, ir 50 metų visuomeninės veiklos. Ponai Trečiokienė sueina 70 metų amžiaus gruodžio 8 d.

Albinas gimė 1893 metų spalio 28 d., Mažučių kaime, Virbalio v. Jo tėvai, abu iš ūkininkų šeimų, kilę iš Kumečių k., Lankeliškės par. Mokėsi Lankeliškėje, Virbalyje, ir išvykęs į užsienį, studijavo laivininkystę, apdraudą ir nejudamo turto prekybą.

Caro laikais, už lietuvišką veiklą turėjęs apleisti Lietuvą, 1911 metais per Vokietiją išvyko į Daniją. Neužilgo kylant I Pasaulinio karo debesims, gyvenimas Danijoje pasidarė neįdomus, todėl sumanė vykti į Prancūziją. Pakeliui per Belgiją buvo beįsulykintas, tačiau išsivadavęs pasiekė Paryžių. Po kurio laiko persikėlė į Manchesterį, Anglijoje. Ten rado eilę lietuvių, gerai įsikūrusių, turinčių dideles rūbų siuvelyklas. Kiti dirbo dailystės srityje, prie jų prisijungė ir Albinas.

Manchesteryje lietuviai turėjo savo parapiją ir ne lietuvių kilmės, bet gerai mokantį lietuviškai ir kelias kitas kalbas, kleboną Foltiną. Susipažinęs su juo arčiau, suorganizavo šv. Kazimiero klubą, vėliau blaivybės draugijos skyrių.

Karui prasidėjus, norėjo vykti į Ameriką, tačiau tam leidimai jau nebuvo duodami. Albinas

stoją į ginklavimosi reikmenų specialybės darbą. Tas, savukeliu, pasitarnavo išvykimui į Ameriką, Anglijai siunčiant į užsienį karinių reikmenų specialistų grupę. Kelionė buvo labai pavojinga, vokiečių povandeniniams laivams skandinant Anglijos laivus, tačiau jų laivui likimas lėmė laimingai pasiekti Ameriką.

LIETUVIŠKAME GYVENIME

Philadelphijoje susipažino su daugeliu lietuvių. Pradžioje tikėjosi dirbti kun. A. Miluko leidžiamos "Žvaigždės" spaustuvėje. Bet likimas pasuko jo kelius kita kryptimi. New Yorke buvo įsteigta Lietuvos Atstatymo Bendrovė. Susipažinęs Philadelphijoje su tos bendrovės pirmininku Romanu Karuža, pasižadėjo dirbti organizuojant tai bendrovei kapitalą.

Laukiant iš kun. Flotino ir kun. Matulaičio, Londone, paliktų dokumentų ir pinigų, K. Vidikauskas gavo pranešimą iš Worcester, Mass., kad "Amerikos Lietuvių" leidėjas M. Paltaavičius sunegalavo ir kad tam laikraščiui reikalinga skubi pagalba darbui pinigais. Albinas išvyko padirbti prie "Amerikos Lietuvių". Ten susipažino su mūsų išeivijos laikraščių padėtimi: sunkiu darbu ir menku atlyginimu. Nors ilgai ten nesidarbavo, tačiau padėjo išleisti, savo sutaupomis, K. Vidikausko Esperanto kalbos vadovėlį. Atsisveikinęs su to laikraščio redaktore Avietėnaitė, išvyko į Newark, N.J., ir ten pasiliko gyventi iki šių dienų.

Didžiojo New Yorko kaimynystėje gyvenant, kur virė visos lietuviškos judėjimas, matydamas daugelį lietuviškų darbų, o mažai jiems darbininkų, įsijungė į veiklą pasidarydamas labai naudingą įvairiose srityse.

Lietuviai buvo susirūpinę Lietuvos nepriklausomybės atstatymu ir norėjo visais būdais padėti Lietuvai ekonominiai atsistatyti ir sustiprėti. Tam buvo organizuojama įvairios bendrovės. A.S. Trečiokas pasirinko Lietuvos Atstatymo Bendrovę ir Lietu-

vos Žemės Banką, dėję į jas savo sutaupas ir entuziastiškai ragino kitus pirkti tų bendrovių akcijas. Jų augimui 1918-19 ir vėliau paaugojo daug savo laiko.

PLAČIAME VEIKLOS CENTRE

Bendrovių organizavimo laikotarpyje, kartu buvo įsteigta Tautos Fondas, Lietuvos Nepriklausomybės Fondas, Lietuvos Sargai, Lietuvos Piliečių Sąjunga, Lietuvos Laisvės Paskolos -- Lietuvos politiskam laisvinimui, Albinas, neatsilikdamas nuo kitų, dirbo steigdamas savo kolonijoje ir apylinkėse tų organizacijų skyrius, jiems vadovaudamas.

Amerikos Lietuvių Tautinei Tarybai kartu su katalikų Tautos Taryba sudarius Centralinį Komitetą rūpintis Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo gavimu Europoje ir Washingtone, New Jersey Lietuvių Taryba turėjo centraliniam komitetui savo atstovus, kurių tarpe A. S. Trečiokas buvo vienu uoliausių.

Ilgą laiką buvo atstovu New Yorko Lietuvių Taryboje ir reiki kėsi Amerikos Lietuvių Ekonominio Centro veikloje. D.L.K. Vytauto metais ir IPasaulio Lietuvių Kongrese Kaune 1935 metais buvo Amerikos lietuvių atstovu.

New Yorko Pasaulinės Parodos Lietuvių Dienos komitete 1939-40 metais Trečiokas padėjo daug energijos. Organizacijose ir bendrinuose komitetuose per eilę metų buvo valdybų nariu ir jų atstovu.

Nuo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo iki 1939 metų jis lankėsi Lietuvoje 12 kartų visuomeniniais ir prekybos reikalais. Tomis progomis susipažino su daugeliu žymių žmonių: Smetonais, Tubeliais, Valiūšiais, Černiais ir kt. Jie, dabar atvykę į Ameriką, buvo Trečiokų svečiai.

Kilus II karui, jis vėl stovėjo pirmose eilėse Lietuvai Vaduoti Sąjungoje ir Bendro Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo veikloje.

SAVO GYVENIMO SUKŪRIMAS

Po I pasaulinio karo, pastoviai apsigyvenęs JAV, Newarkė įsisteigė kelionių biurą, jau turėdamas toje srityje patyrimo. Atstovaudamas kelias laivų linijas, pasitarnavo lietuviams kelionėse į Lietuvą ir atvykimui į Ameri-

ką. Įvedė platų pinigų siuntimo patarnavimą į Lietuvą ir kitur. Praplėtė savo prekybą įjungdamas apdraudos ir nekilnojamo turto sritis. Isteigus Newarkė lietuvių bankelį, per 15 metų tai įstaigai sekretoriavo irėjo kitokias valdyboje pareigas.

Bendradarbiaudamas su Lietuvių Baltic States Banku New Yorke, susipažino su ten tarnaujančia Ieva Kazlauskaite, jau žinoma savo veikla lietuvių tarpe New Britain, Conn., kolonijoje, kur ji su tėvais atvykus gyveno ir užaugo. Tėvai ją atsivežė penkerių metų amžiaus, 1898 metais (ji gimė 1893 m. gruodžio 8 d. Burbiškių k., Lazdijų vals.). Ji vėliau tarnavo sekretore Dr. Jonui Šliupui organizuojant lietuvių prekinį laivyną, po to sekretoriavo Martyno Yčo "Knygyno Švietėjo" įstaigoje.

Judviejų pažintis baigėsi vedybomis 1923 metų sausio 31 d., New Britaine. Pastoviai gyvenant Newarkė, sulaukė sūnaus, Albino. Gimęs 1926 metais, Albinas baigė mokslius Rutgers, Fordham, New York ir Georgetown (Wash., D.C.) universitetuose, dabar yra atsakomingoje JAV valdžios tarnyboje Washingtonė. Su žmona, Aldona Valaityte, ir šeima, gyvena Falls Church, Va.

RYŠIAI SU SPAUDA

Lietuviška knyga ir spauda iš pat jaunų dienų Albinui buvo pirmtine reikmenim. Jaunubnorku būdamas, daug naktų praleisdamas eidamas iš Mažučių kaimo į Prūsus įvairiais keliais slapta per sieną knygų ir kitų spausdinių reikalais, ypatingai 1905-08 metais. Todėl ir išvykęs iš Lietuvos, radęs lietuvių spaudą sunkiose sąlygose, nesiliovė rūpintis ir rėmęs.

Brooklyne pradėjęs leisti "Vie nybė", negalint išsiversti, pasikvietė Trečioką vadovybėn, išlaikant dienraštį dvejetą metų. Palaikė jis ryšius ir sukitais lietuvių laikraščiais, jų tarpe ir Dirva, kuriai jis ir dabar rašinėja ir gausiai ją remia.

TAUTININKŲ EILĖSE

Tautininkų veikloje A. S. Trečiokas stovi pirmieji tarpe, jo žmona yra jo talkininkė ir dalyvauja delegatė įvairiuose seimuose ir suvažiavimuose.

Prieš įsteigiant Am. Lietuvių Tautinę Sąjungą, jis ilgai darbuosė Amerikos Lietuvių Tautinėje Taryboje, vėliau Brooklyno Tautininkų Klube, Rytų Tautininkų Centre, Am. Liet. Tautininkų Centre, Lietuvai Vaduoti Sąjungoje, Amerikos Lietuvių Misijsioje.

Eilę metų tautininkus atstovauja ir darbuojasi Amerikos Lietuvių Taryboje, Bendrame Amerikos Lietuvių Šelpimo Fonde, JAV LB New Jersey Apygarde, ir Susivienijimo Lietuvių Amerikoje seimuose renkamos komisijose.

Vienas iš Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos steigėjų, buvo jos valdybos nariu ir dabartiniu metu ALTS tarybos narys; Rytų Apygardos ir 5-to ALTS skyriaus pirmininkas Newarkė.

Amerikos politikos srityje Trečiokas atstovavo tautininkų prezidento Eisenhowerio ir Nixono rinkimų vajuose, dalyvauja Respublikonų partijos nacionaliniame komitete, ir buvo keletą kartų priimtas Baltuosiuose Rūmuose.

Šiuo metu Albinas ir Ieva Trečiokai, savo 70 metų amžiaus ir 40 metų vedybinio gyvenimo sukakties proga, važinėja Europoje, Viduržemio jūros kraštuose, su būreliu savo artimųjų.

Grįžę gruodžio 3 d. pailsėję ir sustiprėję, be abejojės savo mėgiamą visuomeninį darbą -- kuriame linkime jiems geros sveikatos ir ištvermės.

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone: Virginia 7-7747

John J. Kazanaukas, Pres.

VYRIŠKI RŪBAI

SIUVAMI PAGAL JŪSŲ FIGŪROS ISMIERAS, PASIRINKTĄ MEDŽIAGĄ IR STILIŲ

• KOSTIUMAI • PALTAI

• FORMALŲS RŪBAI • UNIFORMOS

Darbas atliekamas geriausiose Amerikoje

„SIMPSON“ kompanijos siuvelyklose.

Didelis pasirinkimas — vietinių ir užsieninių medžiagų.

NAUJAUSI MADŲ ŽURNALAI

JONAS H. AKŠYS

6645 S. WINCHESTER AVE., CHICAGO 36, ILL.

Telefonas 925 - 5179

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val. ryto.
Kainos: Paltai nuo \$80 iki ... Kostiumai nuo \$85 iki ...

AKIMIRKOS

Bronys Raila

Iniciatoriai ant keturių akių

Beveik lygiai prieš metus, žiemos švenčių laikotarpyje, buvo įvykis, kurį laikiau ir tebelai-kau vienu iš pačių gėdingiausių per du pastaruosius mūsų vadinamos tremties dešimtmečius. Gėdingas jis buvo ne tiek visai tremčiai, bet ypač mūsų rašytojams ir laikraštininkams.

Atrodo, lyg tą įvykį daugelis vengėme pastebėti ir stengėmės kuo greičiau pamiršti, tarsi jo visai nebūtų buvę. Betgi toks pamiršimas dažniausia prilygsta tik strauso snapo įkišimui į Sacharos smėlį, paikam paukščiui tikintis nuo būdu apsiginti nuo pavojaus.

Šis įvykis buvo -- laisvųjų Lietuvių Rašytojų Draugijos mirusio pirmininko ir Vienybės savaitraščio redaktoriaus Juozo Tysliavos pelenų palaidojimas Rusijos bolševikų pavergtoje Lietuvoje. Laidotuvės ne intymios, ne privačios, bet per laikraščius praneštos, viešos su sovietinių literatūros ir valdžios pareigūnų prakalbom, net su viešos jų perspausdinimu toje pačioje Brooklyno Vieniobėje, ir su kitais propagandiniiais padarais.

Kai kurie iš mano pažįstamų, pasikaitę apie aną transatlantinį transportą, tuomet išsireiškė: -- a, štai ir įvyko pelenų išpardavimas! Arba kaip rašė V. Rastenis, -- Gogolio čižikoviška dūšių prekyba...

Velionio našlė, kaip suprantama, anuomet buvo išsiblaškiusi, nervinga ir labai pikta dėl kiekvienos nedraugiškos pastabos. "Nekiškiet savo purvinų pirštų į mūsų šeimos privatinus reikalus", taip maždaug grakščiai ji rašė ir atskirtinėjo, kai spaudoje pasirodė labai kukliai pareikštos abejonės, ar pasimiręs ir Brooklyne senovės lietuvių papročiu sudegintas Lie-

tuvių Rašytojų Draugijos pirmininkas tikrai buvo palikęs testamentą, kuriame būtų įsakmiai pareikštas jo noras ilgai nedelsiant būti pergabentam ir palaidotam nelaisvoje, sovietinėje Lietuvoje, prieš kurios okupantus jis per dvidešimt metų gana neslėpiamai reiškęsi.

Iš tikrųjų, toksai autentiškas dokumentas, jeigu jis yra, ligšiol dar niekam nebuvo viešai parodytas ir abejonės neišsklaidytos. Taip ir paliko tik dvi lygios galimybės: tikėti, ar netikėti našlės žodžiais...

Bet pakasynų sovietinės Lietuvos kapuose "privatiškumo" klausimas iš karto buvo visiškai aiškus. Tas pelenų išskraidinimas, palaidojimas ir visas kitas našlės turizmas nieko bendro nebeturėjo su privatiškumu. Tai buvo viešas, visuomeninis ir beveik politinis reikalas. Tuo labiau, kad ir velionio asmuo, jo darbas, jo pareigos, kurias tebeatlikinėdamas jis staiga mirė, buvo kaip tik neprivatinės, o labai akivaizdžiai ir išskirtinai viešos, visuomeninės, daugeliu atžvilgiu politinės. Vienoje pusėje jis buvo (tegu ir ne kažin kaip veiklus...) LRD-jos pirmininkas, gi kitoje pusėje lietuvių politinio savaitraščio redaktorių, jo vedamųjų strapsnių nuolatinis rašytojas, dažnai prakalbininkas lietuvių politiniuose sambūriuose ir įvairiuose minėjimuose.

Visa tai absoliučiai išeina už šeimos intymių reikalų ir privatiškumo ribų. Visa tai yra viešumos dalykai, tiesiogiai liečiantieji lietuvių politikos, kultūros ir visuomenės reikalus. Todėl našlės protestai čia buvo be pagrindo ir visai nepriimtini.

Dabar truputis istorijos, kas įvyko beveik prieš tris metus

ir kas puikiai paaiškina vėliau sekusius įvykius, pelenų perskraidinimą į Vilnių ir velionio redaguoto laikraščio greitą linijos keitimasi maždaug 180 laipsnių kampu.

Daugelis dalykų galbūt ilgai būtų likę patamsyje, jeigu nebūtų mum pagelbėjęs sovietinės Lietuvos sovietinių rašytojų sąjungos pirmininkas, netrukus Lenino premijos laureatas etc. E. Mieželaits. Po pirmo savo "turistinio" apsilankymo Amerikoje 1961 metais, darbštus politrukas ilgai nelaukęs viename sovietiniame žurnale aprašė savo kelionės išpūdžius ir paminėjo, kad Amerikoje jis tarp kitko turėjęs pasimatymą su savo profesijos atitikmeniu, irgi lietuvių rašytojų atplaišių pirmininku Juozu Tysliava, ir ką maždaug jam pasakęs.

Mes kaipie kiti Amerikoje, irgi tos "atplaišių" draugijos eiliniai nariai, pasijutome nustebę, kad mūsų pirmininkas turėjo kaž kokių intymių pasikalbėjimų su Lietuvos okupantų iškamša, paskirtu sovietini mūsų literatūrai, ir kad apie tai dar nebuvo nei žodžių painformuota nei mūsų spaudoje, nei draugijos kiti nariai per savo biuletenį ar kaip kitaip, ir dar niekas tokios problemos ar mūsų naujos laikysenos gairių nebuvom diskutavę.

Padėtis pasidarė visai tragiškomis: mes čia visi visada skelbėme ir dažnai taip jautėme, kad laisvajame pasaulyje mes "vedame kovą" su okupantais ir jų bendrininkais, kad mes esame nuolatinės kovos padėtyje, kariškai sakant, beveik parangtyje prieš pavergėjus už tautos išlaisvinimą, -- o štai tokio karo metu pas mus pro atviras iš fronto duris atvyksta vienas iš ryškiausių priešo atstovų,

ir mūsų taip pat vienas iš ryškiausių atstovų turi su juo kaž kokių slaptus pasimatymus ir pasikalbėjimus...

Šiuo tarpu tos temos aš dar netraukiau toliau ir negilinsiu, nes ji eitų vis būryn. Bet neabejoju, jog būsiu gerai suprantas kiekvieno kario ir net ne kario, kuris tiek dar moka lietuviškai, kad žino, ką reiškia kovos sąvoka.

Gi dabar štai jau nebe Vilniuje, o New Yorke "susuko" filmo ištrauka apie tai, kaip visa prasidėjo.

Apie tai pasakoja pati velionio našlė dabar beveik privatiname šeimos laikraštyje (Nr. 38, 1963.XI.1 d.), vienoje iš jos ilgai betrunkančių sovietinių išpūdžių atkarpoje: --

"Kai anuo metu Vilko pirmininkas Dr. A. Trimakas pakartotinai ragino ir prašė mano vyrą susitikti su Mieželaičiu, atvykusiu Amerikon, kas galėjo tikėtis, kad likimas mus suves Vilniuje.

-- Vaziuojame kartu, -- vyras mane prašė vieną vėlyvą žiemos naktį 1961 metais, ruošdamasis vykti į viešbutį New Yorke, kuriam buvo apsistojęs svečias iš Lietuvos. Pasimatymas buvo paskirtas apie vidurnaktį, kadangi poetas buvo atvykęs su Sovietų Sąjungos turistų grupe.

-- Gal geriau ne, gal bus geriau, jei pasikalbėsime ant keturių akių", -- patariau, nes to susitikimo tikslas buvo ištirti, ar E. Mieželaits, kartais, nenorėtų pasilikti Amerikoje....

Scenarijus dramatiškas ir klasiškai sovietinis štai turistams... Ne sovietinis rusų okupantų politrukas lietuvių rašytojams, ne kompartijos narys, ne okupantų išpėnėtas padlaižis! Kur tau, -- poetas, svečias iš Lietuvos! Pasimatymas viešbutyje. Ir vidurnaktį! Užtrukęs ligi paryčių. It Kremluje ... "Ant keturių akių". Ir "ištyrimas", kur katras norės pasilikti! (...)

Toliau našlė perduoda to "ištyrimo" rezultatus. Šis "Dr. A. Trimako iniciatyva" įvykęs naktinis pasimatymas davė įdomių vaisių. Kaip nesunku suprasti, "svečias iš Lietuvos" per 4 valandas išdėstė, kad jam Amerikoje nėra prasmės pasilikti ir nieko gero jam čia negalima pasilikti. Priešingai, gyvenimas Lietuvoje, tarybinės literatūros klestėjimas, rašytojų darbo padėtis tokia gera, žydinti, žavinga, kad išvada tegali būti viena: ne svečias turėtų pasilikti Amerikoje, o šeimininkas iš New Yorko, jeigu turi kiek proto, turėtų greičiau skristi į tarybinį rojų!

Taip viskas ir įvyko. Tik šeimininkas iš Brooklyno dar palaukė, kol kitais metais į ištiko nelaimingas širdies smūgis, o našlė jau ilgai nebedelsė įvykdyti jo norą perskraidinti ir padėti jo pelenus šalia kolegų Petro Cvirkos ir kitų rašytojų dabar sparčiai sovietinamuose Vilniaus Rasų kapuose.

Jei kas turėjo kiek sveikesnės uoslės ir nors šiek tiek politinio senso, galėjo pastebėti, kad

-- Draugai! Visi, kurie čia susirinkote, ypač vyrai, daug atlikote ir turėjote pasitraukti. Bet kartą pasitraukus dar nereiškia, kad mūsų darbas jau užbaigtas. Priešingai! Kova dar tebestovi mums prieš akis. Vos tik prasidės kovos už Talliną, mes išeisime į gatves!

Taip atrodo beprasmiška ir nenaudinga tai, ką sakau. -- Turėsime dar dienas, o gal ir savaites išbūti čia drauge. Ir dėl to kiekvienas turi kietai save suimti. Asmeniškoms nuotakoms ir jausmams čia nėra vietos ir laiko. Supratote?

Sublyksi degtukai, dūmų debesėliai kyla į palubę. -- Turite ką dar pasakyti? Geltonplaukis Kull atsisdūsta. -- Aš. Kas šičia yra autoritetas? Pažvelgiu į jį. -- Nuo šio momento -- aš! Visiems aišku? Tomas pritaria. -- Aiškus dalykas, Raidai! -- Gerai. Kaip su ginklais? Tomas pasilenka arčiau manęs. -- Penki nekokie šautuvai, vienas brauningas, vienas FN pištaliatas, penkiolika ilgy peilių ir 28 rankinės granatos. -- Mažoka. Bet -- ginklų gausime iš rusų. Kaip su maistu? Atsiliepia Vilma: -- Jeigu būsim taupūs užteks penkiolikai dienų. Turi užtekti ilgesniui laikui. Cigaretės? Tomas šypteli. -- Užteks jų keletai savaičių. Gerai! Man vėl temsta akyse, Kambarys ima svyruoti. -- Noriu prigulti, Justai. Tomas ir Justas paguldo. Silvija apkloja. Kažkas dar paklausia: -- Kas gi jam yra? Akys pačios užsimerkia. Kur dabar motina? Elfi? Kodėl jos dar ne čia? Argi ir Herbertą nutvėrė? Kur, kur jie? (Bus daugiau)

New Yorko Lietuvių Tarybos metinio susirinkimo dalyviai, aptarę ateities veiklos gaires ir išrinkę ateinančioms metams naują Tarybą: pirmininkas Albertas Ošlapis, vicepirm. Antanas Jurgėla ir adv. Stepas Bredes, sekretorė dr. Marija Žukauskienė, išd. Juozas Maurukas, finansų sekr. Antanas Skerys, išd. globėjai Lucija Spirauskienė ir Alb. Kynastas, nariai: Br. Onišnas, Ona Valaitienė, St. Dzikas, Petras Montvila, Jonas Štepetys, Aleks. Šulaitis, V. Kalvelis, Bronė Spūdienė, Pr. Dulevičius, Antanas Varnas, Vac. Alksnis ir M. Kregždienė.

KAI RUSAI ATEINA

(IŠTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

ROBERT RAID

46

-- Esu Pentas, pone Raidai. Labai džiaugiuosi galėdamas tams-tą asmeniškai pažinti. Ištiesiu jam ranką. -- Džiaugiuosi tave sutikęs, Pentai. Apie tave buvau anksčiau girdėjęs. Kresnas vyras sėdasi ant grindų šalia Vilmos. -- Tiesiog pasiusti galima, Raidai! Kaip galvija esame čia sugrūsti. Ar ilgai dar taip truks? -- Ar tik nebūsi Kuusik? -- Taip. -- Tai ko gi tau trūksta? -- Ko trūksta? Mes čia, šioje apleistoje dirbtuvėje, šioje tamsioje skylėje dešimt žmonių -- aštuoni vyrai ir dvi moterys. Mūsų konservai baigiasi. Cigarečių dar užtenka, bet... -- Jeigu tau čia nepatinka, kodėl gi neišeini? Iš gretim kambario pasirodo šmaikštus jaunuolis. -- Rusai vistiek netrukus mus susems, Raidai! Kreipiuosi į Tomą: -- Sukviesk visus žmones čia! Tomas išeina ir po kelių minučių visi susirenka. Tylėdamas apžvelgiu visus septynis vyrus ir dvi moteris. Tada prakalbu -- mano balsas toks žaltas ir svetimas.

nuo ano naktinio pasimatymo su "svečiu iš Lietuvos" pats Vienybės savaitraštis vėliau ėmė taip po truputiuką, vis taip mišlingai ir mišlingai keistis. Pasirodavo tai kokia nebūtina nuotrauka, tai pranešimai apie kokio sovietų poeto ar rašytojo "kurybą", tai vėl koks savotiškas apokrifinis laiškėlis, tai šiaip kas nors už "taiką", ar apie atominio ginklavimosi pavojų, ar už "naujų kelių" ieškojimą.

O kai po gudresnio kapitono nelaimės laivą galutinai skiperiuoti perėmė moterys, jos iš karto lezginką ėmė trypti buku, arogantišku, neblizgintu, gerai pakautytu burliokišku batu. Ir tada prasidėjo tikras "kultūrinis bendradarbiavimas" su "kraštu"...

Tai tokia trumpa ir vaizdinga šio susukto filmo istorijėlė.

Visas tasai naktinis pasimatymas viešbutyje, visos tos "privatinės" pelenų laidotuvės, visi tie vėlesnieji "kultūriniai bendradarbiavimai" su aiškiausiais Lietuvos okupanto agentais ir su lietuvių tautos sovietizacijos pareigūnais buvo vieni iš gėdingiausių ir moraliai slegiantys faktai ypač mūsų laisviesiems rašytojams ir laikraštininkams. Tikrai, beveik norėjosi strauso pavyzdžių juos nutylėti, ignoruoti, nusukti šalin nosį, nes apie visa tai buvo, tariant aukštaitišku posakiu, "nei kaip žmogui bepasakyti". Bet vėliau tautiečiai atsibudo ir prasidėjo garsus mur-mur. Išskyrus vieną kitą tariamą "minkštapilvį liberalą" ir stro-pų jonelį durnelį, visa patriotinė spaudoje, stambesnės mūsų or-

ganizacijos, sambūriai ir veiksniai viešais pasisakymais ar rezoliucijom tokios rūšies "bendradarbiavimą su kraštu" aiškiai ir kategoriškai pasmerkė ir nuo jo atsirišo.

Tik štai vėl naujas siurprizas, dėl kurio nebegalima tylėti.

Jeigu V. Tysliavienės reveliacijos būtų teisingos: kaip šiame reikale Vilko pirmininkas šitaip galėjo "pakartotinai raginti ir prašyti" LRD-jos pirmininką ano naktinio rendezvous? Kas per troškimas jam buvo kistis su savo sugestijom ir raginti LRD pirmininką pradėti kvailą ir tokį vaikišką "ištyrimą" tiesiog su okupanto politruku? Dar supraščiau derėtis su Snieč-kum, bet su Mieželaičiu, na jau!...

Ar tikrai toks beprotiškas sumanymas galėjo įvykti "Dr. A. Trimako iniciatyva"? Ar Vilko pirmininkas yra toks naivus, kad šitaip jis svajojo perkaltėti ar į laisvųjų lietuvių pusę pertraukti seną, užgrūdintą ir nesvyruojantį bolševiką, turintį pilną savo gauleiterio Sniečkus ir Maskvos fiurerių pasitikėjimą? Ar jam galva susisuko? Ar jis nejutė kokių slidžių ir gėdingų kelių gali nuvesti tokia jo "rezistentinė iniciatyva"?

Taip ji klausiu, kaip laisvas laikraštininkas ir Lietuvių Rašytojų Draugijos valdybos vicepirmininkas, nes mano pirmininkas šiuo atžvilgiu vis dar tyli...

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

DABAR LAIKAS SIŪSTI SIUNTINIUS ŠVENTĖMS JŪSŲ GIMINĖMS IR DRAUGAMS LIETUVOJE

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį ----- Licensed by V. O. Vneshepoilorg

SIUNTINIAI APDRAUSTI -- PRISTATYMAS GARANTUOTAS -- GAVĖJAS NIEKO NEMOKA --

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutapysite nei perkant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomų informacijų ir nemokamų kainaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausią skyrių:

• NEW YORK 3, N. Y. -- 39 -- 2nd Ave. AL 4-5456
• NEW YORK 11, N. Y. -- 135 W. 14th St. CH 3-2583
• BROOKLYN 11, N. Y. -- 370 Union Ave. EV 4-4952
• BROOKLYN 7, N. Y. -- 600 Sutter Ave. DI 5-8808
• ATHOL, Mass. -- 61 Mt. Pleasant St. CH 9-6245
• BOSTON, Mass. -- 271 Shawmut Ave. LI 2-1767
• SOUTH BOSTON, Mass. -- 359 W. Broadway -- 268-0068
• BUFALLO 6, N. Y. -- 322 Fillmore Ave. TL 6-2674
• CHICAGO 22, Ill. -- 2222 W. Chicago Ave. BR 8-6966
• CHICAGO 8, Ill. -- 3212 So. Halsted St. WA 5-2737
• CLEVELAND 13, Ohio -- 904 Literary Rd. TO 1-1068
• DETROIT, Mich. -- 7300 Michigan Ave. VI 1-5355
• GRAND RAPIDS, Mich. -- 606 Bridge St., N. W. GL 8-2256
• HAMTRANCK, Mich. -- 11333 Jos. Campau -- TO 7-1575
• HARTFORD 14, Conn. -- 200 Franklin Ave. Tel. 233-8030, 246-0215

• IRVINGTON 11, N. J. -- 762 Springfield Ave. ES 2-4685
• YOUNGSTOWN 3, Ohio -- 21 Fifth Ave. RI 3-0440
• YONKERS, N. Y. -- 555 Neppenhan Ave. GR 6-2681
• LOS ANGELES 22, Calif. -- 960 Atlantic Blvd. AN 1-2994
• LAKEWOOD, N. J. -- 126 -- 4th St. FO 2-8569
• NEWARK 3, N. J. -- 428 Springfield Ave. BI 3-1797
• NEW HAVEN, Conn. -- 509 Congress Ave. LO 2-1446
• PATERSON 1, N. J. -- 99 Main St. MU 4-4619
• PASSAIC, N. J. -- 176 Market St. GR 2-6387
• PHILADELPHIA 23, Pa. -- 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
• PITTSBURGH 3, Pa. -- 1015 E. Carson St. HU 1-2750
• SAN FRANCISCO, Calif. -- 2676 Sutter St. FI 6-1571
• WATERBURY, Conn. -- 6 John St. PL 6-6766
• WORCESTER, Mass. -- 174 Millbury St. SW 8-2868

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Putnamo bendrabučio studentės su vysk. V. Brizgiu ir vadovaujančiomis seselėmis prie Raudondvario, B. Kerbelienės nuotrauka

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

E. ČEKIENĖ

Pagrindinis visų dirbančiųjų atostogų laikas yra vasara. Tačiau ne visiems likimo skirta tuo gražiausiuoju metų laiku pasinaudoti ir jie turi tenkintis atostogaudami orui atvėstant, jie nebent turi galimybės patraukti Floridos ar kito šiltesnio krašto link.

Bet kiekvienas metų laikas turi savo grožį, savo sveikatingumo priemones. Šiomet man teko dalį atostogų praleisti rudenį. Negavusi progos aplankyti lietuviškų vasarviečių sezono metu, nutariau pažūrėti, kaip šios žmonių gyvenimo prailginimo ir sveikatos stiprinimo vietos naujųjų ateivių vasarvietės atrodo rudenį. Čia gamtos grožis, kurį tik rudenį gali matyti, kurio jokiais prozos žodžiais neatpasakosi. Ir čia prisimena Putino lietuviškos gamtos poeziją:

"Žitūri tolimon -- ir iš lengvo širdyje
Spuojantis ilgesio aidas atgyja.
Rodos šaukia kas sielą vis skristi tenai,
Kur jungias dangus ir gelmių vandenai,
Kur saulė puikiausiai supynė dažus,
Kur dega dangus toks didingas, gražus".

Iš tolo manai, kad i tuos kalnus ne tik žmogaus, bet nei žvėrelio koja negalėtų įlįsti. Tačiau juose slepiasi išdidūs ožiai, stirnos ir daug kitų tikrųjų miškos "šeimininkų", kurių gyvybės tykoti, medžių lapams nukritus, dar labiau orui atšalus, čia suvažiuoja iš miesto daug medžiotojų, to sezono nekantriai laukusių, šautuvus pavyzdinčiai valiusių visus metus ir savo atostogų dalį atidėjusių rudenį, medžiavimo sezonui. Jų tarpe yra keletas ir newyorkiečių lietuvių, mūsų veikėjų, iš kurių vienas per visą medžiavimo dešimtmetį nesenai pirmą kartą nušovęs stirnelę iš džiaugsmo ėmė taip šaukti, kad subėgo aplinkiniai

Iš tolo manai, kad i tuos kalnus ne tik žmogaus, bet nei žvėrelio koja negalėtų įlįsti. Tačiau juose slepiasi išdidūs ožiai, stirnos ir daug kitų tikrųjų miškos "šeimininkų", kurių gyvybės tykoti, medžių lapams nukritus, dar labiau orui atšalus, čia suvažiuoja iš miesto daug medžiotojų, to sezono nekantriai laukusių, šautuvus pavyzdinčiai valiusių visus metus ir savo atostogų dalį atidėjusių rudenį, medžiavimo sezonui. Jų tarpe yra keletas ir newyorkiečių lietuvių, mūsų veikėjų, iš kurių vienas per visą medžiavimo dešimtmetį nesenai pirmą kartą nušovęs stirnelę iš džiaugsmo ėmė taip šaukti, kad subėgo aplinkiniai

medžiotojai jo gyvybę gelbėti, manydami, kad kitas netyčia jį pašovė.

Tai rudens atostogų džiaugsmas ir gamtos malonumai.

Staiga saulė pasislėpė po tamsiai pilku debesų šydu ir margaspalviai kalnai, kur nekur juose kyšančios sodybos paskendo nepermatomoj migloj ir debesys griausmingai sudundėję pabėrė į žemę sidabru blizgančius lietaus lašus.

Pasihaigė mano gamtos grožio svajonės ir teko visas jėgas ir dėmesį sukaupti į slidžių ir vos matomą kelią, kad pajėgtum palengva slinkti pirmyn, nes kaip tyčia nesimato jokios sustojimo vietos.

Keltas vingiuoja, rūstus dangus grasina, žaibai tvieskia į akis ir, pamąčiusi pirmą kambario su džiaugsmu pasukau jos kryptimi.

Ir kur gi lietuvių šiandien pasisaulėje nerastum?

Berniukas įleido į turistų namo svečių kambarį ir laukio, kol tikrasis šeimininkas pasirodys. Žvalgausi po skoningai įruošitą ir lietuvių skoniui artimą kambario sutvarkymą ir nepaprastu nustebeimu akys sustoja ant laikraščiams bei žurnalams skirtu staliuko, pamąčiusios išlindusį knygos galą su užrašu "Laisvės Kovų Dainos". Tai buvo maloni staigmena, nes prie jų išleidimo bei platinimo ir mano dvilekis yra pridėtas. Tuo labiau džiugu, kad knygos viršeliai nors ir kieti, jau gerokai aprinti, kas rodo, kad ji čia pravažiuojančių rankų yra sklaidoma.

Tai partizany, kovojusių ir žuvusių už Lietuvos laisvę dainos, kurias Lietuvos Nepriklausomybės Fondas prieš porą metų išleido ir dalino savo remėjams, aukojusiems nemažiau 10 dol. Kai visi LNF remėjai, įvertinant jų nuolatinę auką buvo apdovanoti, to leidinio likutis, kurį spausdino Vilties Dr-jos spaustuvė, dabar yra platinamas Dirvoj ir jį galima įsigyti už 5 dol. Tai puiki dovana mūsų jauniesiems ateities kovotojams už Lietuvos laisvę. Vėliau teko sužinoti, kad iš tos knygos kū-

ryba dažnai deklamuojama per vietos lietuvių radijo programas.

Pasirodžiusį šeimininką drąsiai užkalbinau lietuviškai ir neklydau. Lietuj lyjant kambaryuose tūnojo ir daugiau sveikatos ieškančių vasarotojų, kurie iš nuobodumo susirinko į svečių kambarį prie televizijos. Susipažįstam, išsikalbam apie šį bei tą, apie aktualius lietuvių gyvenimo įvykius.

Tai žmonės iš įvairių miestų. Vienas gerai žinomas mūsų veikėjas, kitas tylusis lietuvių poilitinio ir kultūrinio gyvenimo stebėtojas, trečias lietuviškus reikalus remiąs prekybininkas. Kilo gyvos diskusijos, nukreiptos į klausimą, kodėl žmonės vis mažiau dėmesio rodo lietuviškam veikimui. Lėšų gi nestokoja, daugumoj gražiai įsirengę gyvena, limuziniais važinėja ir kitokių gėrybių prasimano.

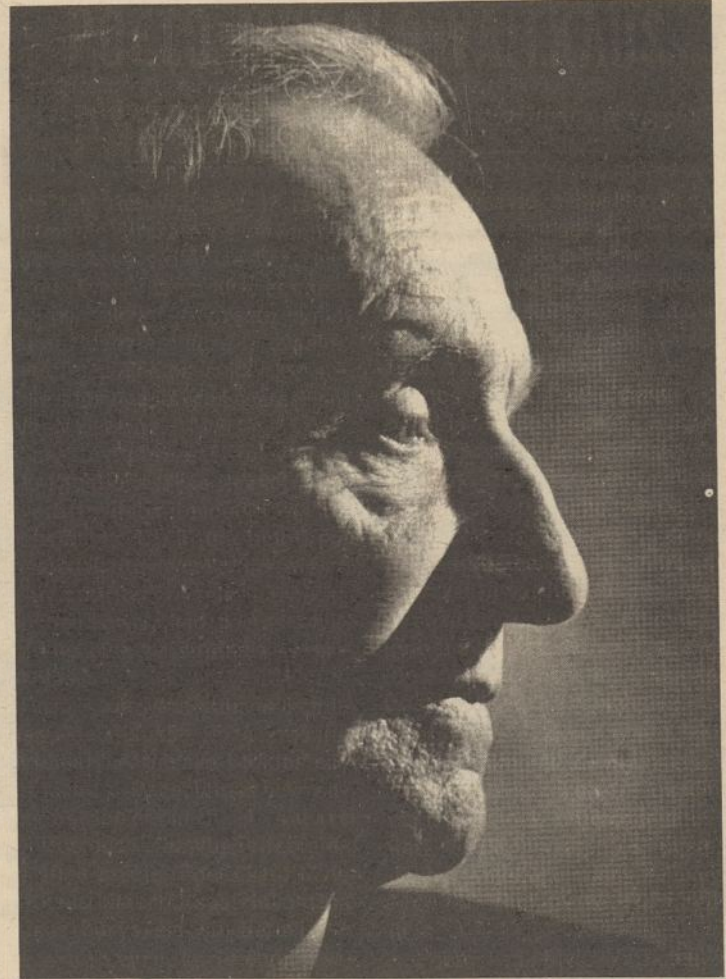
Vieno dalyvio pareiškimas vertas dėmesio. Jis tvirtai įsitikinęs užakcentavo, kad lietuvių visuomenė yra, kaip ir buvo, jautri ir dosni tautiniams reikalams, tačiau ji skiria pelus nuo grūdų, skiria idealistus organizacijų vadovus nuo tokių, kurių svajonės tik pavalyti, pamiegoti ir su draugais paūliuoti, o paskui kurios nors organizacijos vardu sakyti graudžius pamokslus ir su piktumu reikalau ti visokios paramos jo vadovaujamam darbui, net barti spaudą, kad per mažai reklamuoja jų veiklą, kai esi tikras, kad jis pats neprenumeruoja nei vieno laikraščio, o pasitenkina traukinių rasta is amerikietiška is. Aš pats mažiau, -- sako kalbėtojas, kaip viename susirinkime kažkas atnešė nebe naują laikraštį, kuriame buvo tos organizacijos veikėjų nuotrauka. Laikraštis su pasitenkinimu buvo traukiamas iš rankų rankas, kol suplyšo besidžiaugiant, mat nei vienas iš jų neskaito.

Man koku pasidarė, -- kalbėjo toliau bendrakalbis, -- ir prisiminė kadaise skaityti rašytojo P. Babicko raštuose vieno veikėjo žodžiai: "ar aš galiu dainuoti didvyrius, kurti milžiną, ar galiu šaukti, kovokimė dėl tėvynės laisvės, jei pats, kai kovoti reikės nebe žodžiais, o veiksmais, būsiu ištišęs ir pasigailėjimo vertas nerikiuotos kuopos pastumdėlis".

Jam pritarė ir kiti tų netikėtų diskusijų dalyviai, priėję išvados, kad org-jų vadovai turi parodyti daugiau idealizmo ir pasiaukojimo savo org-jai. Raginant remti lietuvių spaudą, pirmiau būti pačiam jos rėmėjui ar bent skaitytoju, prašant pinigines aukos, pirmą į aukų lapą įrašyti savo vardą, norint kad spauda org-jos darbus garintų, reikia, kad ne tik vadovai, bet ir daugelis jos narių prenumeruotų.

Mes turime daug org-jų, institucijų ir komitėtų, kurių prieškalyje stovi aukščiau minėtų kvalifikacijų žmonės ir todėl jų veikla yra gana sėkminga ir susilaukia visos lietuvių visuomenės paramos.

Per savaitę atostogų dar keletą kartų teko dalyvauti panašiuose pokalbiuose ir gerėtis nebe žavingais kalbais, bet akimis neaprepiamais Atlanto vandenimis, kur rudenį aplink viskas dvelkia ramumu ir gaivinančia vėsuma. Jei dabar veidas neįdega nuo saulės, tai paraudonavo nuo vėjo.

Sukaktuvininkas poetas kan. Mykolas Vaitkus.

B. Kerbelienės nuotrauka

POETO MYKOLO VAITKAUS PAGERBIMAS

ST. SANTVARAS

Ne tik lietuvių, bet ir tarptautiniame literatūros gyvenime gana retas atsitikimas yra, kad poetas švęstų savo 80-ties metų gimimo sukaktį. Ir švęstų ją dar tokiame giedriam kūno ir dvasios švytėjime. Tokios sukakties sulaukė mūsų garbingas poetas kan. Myk. Vaitkus.

Sukaktuvininkas, kaip vienuolyno kapelionas, jau ilgesnį laiką gyvena ir dirba Peace Dale (Taikos slėny), R.I. Taigi, netolimoj Bostono kaimynystėj. Šio miesto lietuviams tad ir teko garbė ką nors padaryti, kad poetas Myk. Vaitkus būtų prisimintas ir pagerbtas.

Buvo sudarytas gausus komitetas, daugiausia iš tų žmonių, kurie dar neatsisako į tokias darbus jungtis. Pagerbimas buvo surengtas lapkričio 16 d. vakare So. Bostono Lietuvių Piliečių djos III a salėje. Poeto kan. Myk. Vaitkaus pagerbti susirinko gana gausus būrys šviesių lietuvių -- moterų ir vyrų, kurie domisi savo grožine literatūra ir jos kūrėjais.

Sukakties proga poetui Myk. Vaitkui savo palaiminimą atsiuntė popiežius Povilas VI.

Dar negalėdamas iš ligos patalo pakilti, akademią pradėjo komiteto pirm. poetas Faustas Kirša raštu, kurį paskaitė St. Santvaras.

Akademią pirmininkavo dr. Juozas Girnius. Jis tarė prasmingą ir jautrų įvadą žodį. Pagerbimo prezidiume greta jo buvo pats poetas kan. Myk. Vaitkus. Lietuvos konsulas adv. A. Šal-lina, prel. Pr. M. Juras, poetas Leonardas Andriekus, OFM, kun. Martinkus, L.E. leidėjas, J. Kapočius, rašytojai ant. Gustaitis, Zigmas Galvelis, Pr. Lembergas, St. Santvaras, komp. Jul. Gaidelis, dail. Vikt. Vizgirda, P.L. Bendruomenės atstovas, Just. Vaičaitis, redaktorai J. Sonda ir S. Sužiedėlis.

Stasys Santvaras poeto Myk. Vaitkaus pagerbimo akademią parengė paskaitą, bandančią kiek plačiau apžvelgti Sukaktuvininko asmenybę ir jo kūrybą.

Sveikinimo raštus skaitė ant. Gustaitis, ir Pr. Lembergas. Sveikintojų tarpe girdėjom šias pavardes: Min. St. Lozoraitis, min. B.K. Balutis, min. St. Girdvainis, atstovas J. Kajeckas, gen. konsulas J. Budrys ir visa eilė kitų mūsų kultūros ir visuomenės asmenų. Organizacijų priekį stovėjo Liet. Rašytojų d-jos valdyba, kurios pirm. šiuo metu yra poetas Ber. Brazdžionis. Spaudos vardu sveikino Dirvos red. J. Čiurberkis, Naujienų red. J. Prons-kus, Margočio leidėja L. Vana-gaitienė ir žodžiu Pranciškonų leidinių vardu tėvas L. Andriekus. Iš rašytojų teatsiliepė tik šie: Jonas Aistis, Ben. Babrauskas, Juozas Mikuckis ir ant. Vaiči-laitis. Tokios retos sukakties proga tai neatrodo labai didelis kiekis. Ar tas tik nerodo didžio mū-

sų tarpusavio respekto ir aki-vaizdžiai regimos meilės sentimėms?

Žodžiu sukaktuvininką pasveikino konsulas ant. Šallina, PL Bendruomenės valdybos įgaliotas Just. Vaičaitis, Ateitininkų Federacijos ir Lit. Lankų vardu dr. J. Girnius, L. E. leidėjas J. Kapočius, Bostono ateitininkų vardu p. Ivaškienė, inžinierių vardu inž. Vasy, skautų vardu inž. Nenortas, kultūros klubo vardu dovaną įteikė inž. Treinys, kultūrinių subatvakarių vardu su laurų lapeliu ir rožės žiedu kūrybinių metų linkėjo inž. Cibas, asmeniškai sveikino abu Lembergai... Nemažai Bostono liet. organizacijų savo sveikinimus atsiuntė raštu.

Pagerbimo akademijos rengėjų vardu adresą perskaitė ant. Gustaitis, o to komiteto dovaną -- dail. Vikt. Vizgirdos tapybinį darbą Aukštinį rudenį -- poetui Myk. Vaitkui įteikė dr. J. Gir-nius.

Poeto kan. Myk. Vaitkaus žodis buvo jautrus, stilingas, tiksliau -- padėka Bostono lietuviams už "seno žmogaus prisiminimą". Akademijs dalyviai Sukaktuvininką pagerbė atsisojimu ir karštais plojimais.

Po poros minučių pertraukos ėjo poeto Myk. Vaitkaus kūryba deklamacijoj ir muzikoj. Meninę dalį dailiai parašė ir M. Vaitkaus ryšį su teatru minintį žodį paskaitė ant. Gustaitis. Pr. Lembergas deklamavo poeto Myk. Vaitkaus Oremus. Po keletą eilėraščių su įsijautimu skaitė, akt. Al. Gustaitienės parengti, Dramos Sambūrio nariai Rita Ausiejūtė ir Tel. Kontautas, Komp. Jul. Gaidelis šia proga parašė porą naujų solo dainų -- Myk. Vaitkaus Debesėlių ir Varpelių. Abi dainos yra tikrai gražios, bet savo išbaigtu stilingumu ypačiai žadėdavo skambėjo Varpelis. Abi dainos, autoriaus akompanuojama, atliko jauna dainininkė N. Mile-rytė, be to, dar padainavusi J. Tallat-Kelpšos dainą Mano sieloj šiandien šventė (žodžiai B. Sruo-gos). Myk. Vaitkaus kūrinį atranka ir jų atlikimas darė tikrai gražų ir malonų įspūdį.

Poeto kan. Myk. Vaitkaus pagerbimo akademią trumpu žodžiu baigė dr. J. Girnius, dėkodamas Jubiliatui už atvykimą, viešniais ir svečius kviesdamas prie vaišių skobnio.

Pokylis rengimo vyr. kaltininkai, įdėję ypačiai daug darbo ir rūpesčio, buvo p. Žižniauskienė, p. O. Vilėniškienė, Vl. Mic-kūnas ir Al. Griauzdė. Žinoma, daug mielių Bostono liet. moterų jiems stojo talkon -- būtų ilga litanija visas jų pavardes čia išvardinti. Padėka tiems, kurie vaišes planavo ir savo planą 100% įvykdė.

Poeto kan. Myk. Vaitkaus pagerbimas Bostono buvo ypačiai gerai organizuotas. Jeigu Poetas nors truputį yra tuo patenkintas, tai ir rengėjai savo pastangom gali pasidžiaugti.

Jaunavedžiai Dalia Macijauskaitė iš Kearny, N.J. ir Dovydas Pandergast parke. Vyta. Maželio nuotrauka

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus: kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. P-Rospect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. Victory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

Detroito Lietuvių Namų Draugijos metinių sukaktuvių vaišių šeimininkai. Sėdi iš kairės: Vaičekauskienė, Račiukaitis, Kiškienė, Urbonienė, Baukienė, Kiaulėnienė, Šadeikienė, Stovi: Žiukas, Stašienė, Černiauskas, Pusdešrienė, Grunovas, Žiukienė, Blauidys, Čiunka ir Petrauskas. Trūksta Juodinskienės ir Musteikienės.

DETROIT

MOKINIŲ TĖVAMS

Pranešama, kad pradėdant lapkričio mėn. 23 d. LB Detroito li-tuanistinės mokyklos, veikiančios prie šv. Antano ir šv. Kazimiero parapijų mokyklų, mokiniai pamokas baigs lygiai 1 val. p.p. Tėvai prašomi savo vaikus pasiimti dešimčiai minučių anksčiau negu iki šiol buvo įprasta. Tačiau visi mokiniai, kurie dalyvauja Kalėdų Eglutės vaidelyje, renkasi į Lietuvių Namų repetici-jai, kuri prasidės 1 val. 10 min. ir tęsis iki 2 val. p.p. Tėvai prašomi talkininkauti nuvežti mokinius iš šv. Antano mokyklos į Lietuvių Namus.

Žvaigždžių šokėjos ir mokyklos choras kol kas nedalyvauja repetici-jose Lietuvių Namuose, nes su jais repetuojama pamokų metu. Taigi, Lietuvių Namuose privaloma repeticija yra visiems vaidėlio veikėjams ir tautinių

šokių grupėms, kurioms pranešta iš anksto.

Prieš pačias Kalėdas repetici-jas teks pratęsti, todėl tėvai prašomi sutikti ir reikalui esant ilgiau vaikų palaukti.

Mokyklos Vedėjas

WORCESTER

MADŲ PARODA

Worcesterio Aušros Vartų pa-rapijos Nek. Pr. Seserų Rėmėjų skyrius rengia madų parodą lapkričio 30 d. Maironio Parko pa-talpose.

Parodoje savo darbus mode-liuos Bostono Lietuvių Moterų klubo narės, kurios jau su dide-liu pasisekimu yra pasirodę Bos-tone.

Pelnas skiriamas Putnamo mergaičių stovyklavietei parem-ti. Worcesterio ir apylinkių lie-tuviška visuomenė yra kviečiama gausiai dalyvauti.

Svarbus pranešimas siuntinių į Lietuvą siuntėjams!

Artinasi Kalėdos, dabar yra pats laikas siuntinius siųsti, kad jie Lietuvoje šventėm būtų gauti.

Viena iš patikimiausių Amerikoje siuntimo firmų yra licenzi-juota bendrovė Cosmos Parcel Express Corporation, per kurią siuntiniai yra betarbiai siunčiami tiesiai į Vilnių.

Šios bendrovės du lietuviški skyriai randasi Chicagoje: 3212 So. Halsted St., tel. CA 5-1864 Chicago 8, Ill.; 2439 West 69th St., tel. WA 5-2737 Chicago 29, Ill.

Siųsdami per tas lietuviškas įstaigas siuntinius, Jūs esate pilnai garantuoti, jog siuntiniai bus tvarkingai supakuoti, tuoj pat iš-siųsti tiesiai į Lietuvą ir pasieks gavėją po 5-6 savaitių.

Ten pat didžiausias pasirinkimas, urmo sandėlio kainomis visų medžiagų ir prekių kurios tinka siuntimui.

Cosmos įgaliotu atstovu Chicagoje yra Edvardas Žukauskas.

Šitoje firmoje pradėjo taip pat dirbti, ilgą laiką toje srityje dirbęs ir siuntinių siuntėjams žinomas Vytautas Žukauskas.

Taigi visais siuntimo ir informacijų reikalais kreipkitės pa-minėtu adresu 2439 W. 69 St., tel. WA-5-2737 arba 3212 So. Halsted St., tel. CA 5-1864. Būsime tikrai kuo geriausiai ap-tarnauti ir pilnai patenkinti.

Pittsburgho Universiteto Lietuvių Tautinio Kambario naujasis pirmininkas Povilas Dargis, lapkričio 8 d. sušaukė valdybos ir komiteto narių poėdį Nellie Katkus-Evans namuose. Po visos eilės klausimų ateities planams ir užsimojimams vykdyti, buvo diskutuota, pasikalbėta ir pasiskirstyta pareigomis. Pirmoje eilėje sėdi iš kairės: Žilinskas, Marčiukaitis, Dargis, N. Katkus-Evans, Spingys. Stovi: Žilinskienė, Pukas, B. Bird, V. Stanny, B. Vierkauskas, F. Spingienė ir G. Dargienė. Nuotraukoje trūksta R. Spingytės.

ROCHESTER

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Lapkričio 24 d., sekmadienį, vietos "Ramovės" skyrius rengia Lietuvos kariuomenės 45 m. at-kūrimo sukaktuvių minėjimą. Pra-dedama iškilmingomis pamaldom-is šv. Jurgio bažnyčioje, kur tai dienai pritaikintą pamokslą pasa-kys tėvas dr. Tomas Žiūraitis. Akademėnė dalis prasidėdama 3 val. p.p. parapijos salėje. Svečias iš Clevelando adv. Julius Smetona skaitys paskaitą ir meninę dalį atliks L.B. vyrų choras, vado-vaujamas Jono Adomaičio ir Pra-nas Puidokas, kuris deklamuos iš-traukas iš Putino "Kunigaikštis Žvains".

5 val. p.p. ramovėnai ruošia savo dviems nariams: pulk. Pra-nui Saladžiui ir Ignui Podeliui jų gimimo sukaktuvių iškilmingą pagerbimą-vakariene. Pirmajam šiais metais sukako 70 m., an-tarajam 65 m. Pulk. Pr. Saladžius yra vietinio ramovėnų skyriaus įsteigėjas ir ilgametis valdybos pirmininkas. Šiuo metu yra sky-skyriaus garbės pirmininkas ir, kiek tik jam sveikata leidžia, uo-liai prisideda prie Rochesterio lietuviškos veiklos.

* LAPKRIČIO 30 D., šeštadie-nį, šv. Jurgio parapijos salėje Lietuvių Bendruomenė ruošia priešadventinį šiuopinį su nuotai-kinga programa, kurią išpildys vietinės jėgos. Pradžią 7 val. 30 min. vakare. Visi vietiniai ir iš apylinkių lietuviai kviečiami nuo-taikingai praleisti laiką. Šokiai, veiks baras ir bufetas.

PAVYKĖS KONCERTAS

Lapkričio mėn. 9 d., įvyko tre-čias iš eilės koncertas. Atrodo, kad rochesteriečiai lietuviai mėgsta koncertus. Lietuvių radi-jo valandėlės rengėjai nesitiki-gė tiek daug sulaukti publikos. Kon-certe buvo matyti iš Kanados Lietuvos konsulas J. Žmuidzinas, kaimyninių kolonijų svečių ir ke-liolika kitataučių.

Programą atliko du chorai: LB Rochesterio apylinkės ir Telefo-no kompanijos. Taigi, salė skambėjo lietuviškos ir angliš-kos dainos. Choras pasirodė su nauju repertuaru: M.K. Čiurlio-nio, J. Žilėvičiaus, J. Gudavi-čiaus, J. Strolis, Br. Budriū-

APIE Z. ŽILINSKO TAPYBĄ

Praėjusią savaitę turėjama-lionią progą susipažinti su daili-ninku Zigmą Žilinsku, svečiu iš Kanados ir su jo tapybos dar-bais. Atvydžiau apžiūrėjęs Zigmo Žilinsko gamtovaizdžius ir por-tretus, susidariau įspūdį, jog tai esama labai talentingo dailiniko.

Iš apžiūrėtų Z. Žilinsko darbų rinkinio, kurį sudarė keliasde-šimts gamtovaizdžių bei portretų mano dėmesį pirmiausia pa-traukė portretai. Aš savo tapy-bos darbuose esu sukūręs nedaug portretų, bet portreto dailę mėg-s-tu ir žaviuosi tais dailininkais, kurie sugeba "pagauti" vaizduo-jamo asmens panašumą ir tą pa-našumą atkurti su meistrišku tikrumu. O tokią patrauklį sa-vybę turi Zigmą Žilinskas savo portretų darbuose.

Zigmą Žilinskas savo tapy-bos darbų visumoje įrodo, kad, dailininkas stipriai valdo teptu-ką, mėgsta savo darbą ir turi pakankamą ryžtą sukurti galimai puikėnį kūrinių. Z. Ž. portretų technika labai įvairi, priklauso-mai nuo vaizduojamo asmens, žiūrint, ar tai bus vienas iš jo berniukų, daktaras ar kuriski-tas. Ir kiekvienu atveju perduoda-ma asmenybė nuostabi. Aš ypa-tingai buvau sužavėtas bevadės tremtinės mergaitės portretu; dailininkas, šiame portrete yra perteikęs daug jausmo ir visa tai išreikšta nuostabi paprastumu. Man asmeniškai "arčiau prie

no ir A. Vanagaičio harmonizuotų dainų ir programą išpildė gra-žiai, meniškai. Tai didelis nuo-pelnas dirigento J. Adomaičio.

Publika nepagalėjo šiltų katu-čių, todėl turėjo dar papildomai dainuoti. Akompanavo R. Obalis.

Telefono kompanijos choras taip pat gražiai pasirodė. Nors ir negausus choras, bet įgudęs dainuoti. Jų dainos paliko malonų įspūdį.

Pertraukos metu K. Kiršteinas ir A. Dziakonas humoristais pa-sakojimais pralinksmino publiką. Rengėjai patenkinti tokiu gau-siu publikos atsilankymu ir reiškia padėką už lietuviškos radijo valandėlės parėmimą. J.M.

Rochesterio lietuvių choras

GRAMERCY SHIPPING CO.

ISTEIGTA 1947 — TURINTI MASKVOS USSR VNESPO-SYLTORG LEIDIMĄ — TURINTI DEPARTMENT OF BANKING AND INSURANCE (USA) LEIDIMĄ IR DRAUDIMĄ.

BE MUITO DOVANOS I USSR: Siuvamos mašinos, automobiliai, dviračiai, šal-dytuvai, skalbimo mašinos ir daug kitų.

MŪSU SKANIŲ IR AUKŠ-TOS KOKYBĖS MAISTO PRODUKTŲ SIUNTINIAI. SIUNTINYS "R" įkainuo-tas \$36.75.

1 svaras degintos kavos, 1 svaras Cacao, 1 sv. šoko-lado, 2 sv. virimui alyvos, 2 sv. cukraus, 2 sv. ryžių, 1 sv. sūrio, 2 sv. rūkytų la-šinukų, 2 sv. rūkyto kumpio, 2 sv. džiovintų vaisių.

AUKSTOS KOKYBĖS MEDŽIAGOS

Reikalaukite mūsų sąrašų.

Gramercy - N. Y.
118 EAST 28th ST., Nr. 906
NEW YORK 16, N. Y.

PINIGAI Į USSR

Pilnai garantuotas pristaty-mas per dvi savaites. Pil-nai išmokama. Gavėjo pasi-rašyti kvitai.

Kursas: 9 rubliai už \$10.

Už patarnavimą mokestis iki

\$35.00 — \$3.50.

Virš \$35.00 — 10%.

Gramercy - N. Y.

744 BROAD ST., Nr. 925
NEWARK, NEW JERSEY

Siuntiniai ir pinigai siunčia-mi į Vak. ir Rytų Vokietijas, Lenkiją, Rumuniją, Vengri-ją, Čekoslovakiją ir kitur.

New York telephone MU 9-0598

Atidarytas darbo dienomis 9-5:30, šeštad 10-1, sekmadienį uždaryta.

AUKOS DIRVAI

E. Vilkas, Chicago 2.00
E. Dapkus, Whittier 4.00
L. Pračkaila, Cicero 2.00
V. Jakimavičius, Brockton 10.00
Ant. Nakas, Chicago 5.00
K. Miškinis, Rochester 1.00
G. Klaus, Woodhaven 5.00
V. Vaičiūnas, Detroit 3.00

S. Novickis, San Francisco 2.00
Z. Jaunius, Chicago 1.00
J. Bubelis, Chicago 4.00
F. Masaitis, Inglewood 4.00
Dr. L. Kraučeliūnas,
Palos Park 15.00
J. Šilgalis, Baltimore 1.00
Dr. V. Dubinskas, Chicago .. 10.00
A. Višnys, Glendale 4.00
Dr. P. Sutkus, So. Holland .. 5.00
Vyta. Izbickas, W. Roxbury .. 2.00
A. Juodka, Chicago 1.00
V. Urbaitis, Cleveland 4.00
K. Matutis, Chicago 10.00
X.Y. Chicago 10.00
V. Vaičiūnas, Detroit 3.00
K.J. Žemeckas, Oshkosh ... 5.00

Pats skaityk ir kitus
ragink prenumeruoti
DIRVĄ

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

* **ONA KARPIENĖ**, išvykusi su grupe lietuvių kelionei po Viduržemio jūros pakraščius, atsiuntė linkėjimus iš Portugalijos.

Pradžioje kelionė buvusi audringa, tačiau šiuo metu visi lietuvių grupės ekskursantai jaučiasi pulkiai.

* **W. MATULAITIS** įsigijęs Dirvoje sau ir savo bendradarbiams eilę lietuviškų knygų (bendradarbiams ir draugams dovanų angliškai išleisti), paaukojo Dirvai 10 dol.

* **G. PUCCINI OPERA "LA BOHEME"** statoma Public Auditorium Music Hall sekmadienį, lapkričio 24 d. 8 val. vak. Tai New York City Center Opera b-vės gastrolių dovana Clevelandui, su solistais, kaip Maria di Gerlando ir Jack Craig Mimi ir Rodolfo vaidmenyse.

Kiti solistai: Ron Bottocher, David Smith, Patricia Brooks, Spiro Malas ir Thomas Paul. Dirigentas Julius Rudel.

Bilietus galima iš anksto įsigyti Burrows, Higbees krautuvėse ir Cleveland Opera Assoc, 2816 Euclid Ave.

* **J. VIRBALIS, A. JUOZAITIS** ir **Z. PECKUS** Clevelando lietuvių organizacijų veikėjai, lapkričio 9 d. Chicagoje įvykusiame LAS suvažiavime buvo išrinkti Amerikos Vietininkijos valdybon.

* **OBERLIN COLLEGE CHORAS** pasirodys kartu su Clevelando orkestru lapkričio 24 d. 4 val. koncerte Severance Hall.

Choras, sekančiais metais numatęs lankytis Sov. Sąjungoje su koncertais, kartu su orkestru išpildys Carlisle Floyd "Pilgrimage" ir kt.

Solo partijas atliks Oberlin Konservatorijos studentai.

* **LIETUVIŲ PILIEČIŲ SALĖS** įvairenybių vakaras, surengtas lapkričio 16 d. praėjo vykusiai ir patenkinta salės vadovybė žada dažniau rengti panašius vakarus. Šis "kalakutų vakaras" parodė,

Baltijos Aidų Radijo vadovybė: estų programos vedėjas Andreas Traks, programos leidėjas ir pradininkas Juozas Stempužis, lietuvių programos vedėjas Jonas Daugėla, latvių programos vedėjas Eriks Levinš ir WXEN-FM radijo stoties inžinierius Rudy Menart. Baltijos Aidų radijo programa, prisimindama pirmųjų metinių sukaktį, trečiadienį, lapkričio 27 d., šv. Jurgio salėje rengia vakarą, kurio programoje dalyvaus ir svečiais bus estai, latviai ir lietuviai.

kad daugelio amerikoniškųjų organizacijų lėšų sutelkimo metadai gali būti lengvai pritaikomi ir lietuvių organizacijoms.

Senoji Clevelando lietuvių sveikatinė savaime nebesudaro pakankamai patrauklios ir talpos pastogės mūsų organizacijų parengimams. Tuo būdu ir salės pajamos yra sumažėję. Reikia sveikinti salės vadovybės iniciatyvą ir pastangas savo jėgomis stengiantis išlaikyti tą židinį, su kuriuo siejasi mūsų senosios iš-eivijos vargai ir rūpesčiai lietuviškos veiklos darbuose. Čia sudėtas jų sentimentas ir prakaitas, aukos ir pasišventimas, tik virčiai ir nemalonumai. O visgi, jų pastangų dėka lietuvių namai ne tik atlaikė audras, bet kartu sudarė pagrindą ir sąlygas naujiems užsimojimams, šiuo metu išaugusiems į pelningą ir vertingą Lithuanian Village turtą Naujosios parapijos rajone.

* **LIT. VYSK. M. VALANČIAUS MOKYKLOS** Tėvų K-tas kviečia visus Clevelando lietuvius šį sekmadienį, lapkričio 24 d. į šv. Jurgio parapijos salę lietuviškiems pietums. Šių pietų tikslas yra supažindinti tėvus, mokytojus ir mokyklos globėjus bei rėmėjus ir iš gauto pelno padengti bent dalį

mokyklos išlaikymo išlaidų.

Visi žinome lituanistinės mokyklos reikalingumą ir svarbumą ir taip pat kaip sunku šią mums svarbią instituciją išlaikyti.

Clevelando L. B-nės I-ji apylinkė mokyklos išlaikymui paskyrė \$100. Visos mokyklos vardu -- lietuviškas ačid!

Clevelando lietuviai! Paskirkite šį sekmadienį, lapkričio 24 dieną lituanistinei mokyklai paremti ir -- skanių lietuviškų pietų pavalgyti!

Tėvų k-tas

4 butų apartamentas, mūrinis, Wheelock Ave. Prašo tik \$18,900. **MULTIPLE REALTY IV 1-2799** (135)

Visai naujas, už 3 savaitžių galite keltis apsigyventi. 2 mieg. apatiniam aukšte, 2 — viršutiniame. Moderniškas namas, netoli naujojo kelio.

* **Prie Naujosios parapijos** 6 kamb. namas, rūšys, garažas. Labai tvarkingame ir švaramame stovyje. Prašo tik \$16,900.

* **Komercinis pastatas**, 17 metų senumo, E. 185 gt., 2 krautuvės, 3 patalpos įstaigoms ir gyv. butas. Gerai prižiūrėtas.

Norintieji pirkti ar paroduoti namus, prašomi atvykti ar paskambinti.

EAST SHORE REALTY Juozas Mikonis — Realtor United Multiple Listing Service 780 E. 185 gt. IV 1-6900 ar KE 1-2190

bimo ir džiovinimo priemonėms, kai tuo tarpu anksčiau beveik kas dien reikėdavo abiem su vyru po dvi valandas skirti kas vakarą kabinimui džiovinamų skalbinių. Dabar Kijauskai tą laiką gali panaudoti skiriant jį vaikams, su jais žaidžiant, kalbant, kartais žiūrint televiziją, vietoj dirbant rūšio skalbykloje.

Be to, kaip G. Kijauskienė tvirtina, niekas neprišlysta elektriniam džiovinimui. Viskas išeina nesuglamžyta. Jai lieka prosyti tik vyro marškiniai. Vystykiai lieka švelnūs ir minkšti. Blogas oras neturi jokios įtakos baltinių džiovinimui. Be to ji gali pasirinkti laiką džiovinimui, pvz. vaikams sugulus.

G. Kijauskienė taip pat džiaugiasi jų turimo elektrinio šaldytuvo talpumu, tuo sutaupant žygį ir krautuvę. Ypatingai mėso gaminiai puikiai išsilaiko elektriniame šaldytuve.

* **L.V.S. RAMOVĖ** Clevelando Skyriaus Valdyba primena, kad Lietuvos Kariuomenės šventės iškilmingas minėjimas Clevelande rengiamas lapkričio 23 d. (šeštadienį) 7 val. vak. šv. Jurgio lietuvių parapijos salėje.

Programai, be šventės minėjimo žodžio, Vl. Brazulis patiekė sceninį montažą iš Lietuvos kariuomenės atsikūrimo ir kovų dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės. Čiurlionio Ansamblis, vad. muz. Al. Mikulskio ir solistai Matulionis, N. Brazulienė, I. Grigaliūnaitė, akompanuojant G. Karsokienei, išpildys meninę dalį. Programoje taip pat pasirodys: skautai, budžiai, neolituanai ir šv. Kazimiero lit. mokyklos mokiniai vad. J. Kazėno. Be to deklamuos: Koncaitytė, Augustinavičiūtė, H. Tatarūnas, V. Stankevičius, Gulbinas ir G. Gudėnas.

Tik ką baigusios Meno Akademiją K. Šlapelienė ir J. Minkūnienė yra padovanojusios po vieną paveikslą, o A. ir B. Gražuliai, Salamander batų krautuvės savininkai padovanojo porą ba-

tų. Yra gauta ir daugiau vertingų dovanų. Visos gautos dovanos bus išleistos laimėjimams.

Po meninės dalies veiks bufetas, bus parengta skanių užkandžių ir kavutės. Gros linksma muzika.

Lapkričio 24 d. (Sekmadienį), 10:30 val. šv. Jurgio liet.

parap. bažnyčioje šv. Mišios už žuvusius kovotojus dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės. šv. Mišias atnašaus ir pamokslą sakys kun. Paulauskas, buvęs paskutinių Žemaitijos pulkų kapeilėnas. Pamaldose organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis.

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ! KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IŠ TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

TINKAMI RŪBAI DUODA GERĄ SAVIJAUTĄ

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprępsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY skrybelės. Krautuvėje Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuošimčių! Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Jei Jūs norite siųsti Jūsų pačių parinktus daiktus kaip dovanas į Lietuvą, arba užsakyti prekes, gaminamas USSR, kaip pav. automobilius, dviračius, siuvas masinas ir kt., kreipkitės į vieną seniausiai veikiančių ir patikimiausių firmų, turinčių

30 METŲ PATYRIMĄ

Atvykite arba rašykite į mūsų centrinę įstaigą arba kurį nors skyrių didesniame mieste.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 WALNUT STREET
PHILADELPHIA 6, PA.

WA 5-3455

THE ILLUMINATING CO LAIMĖTOJA

Be abejo, kad vaikučiai "prisideda" prie namų šeiminių darbų skalbykloje. Jie tai daro ir Giedrės Kijauskienės namuose, už tai visi džiaugiasi elektrinio džiovinimo privalumais, džiovinančiais skalbinius be didesnių pastangų ir darbo. O rezultate -- švelnūs ir malonūs baltiniai.

Kai šeimoje yra keturi vaikučiai ir už kelių mėnesių laukiate kito, kai įsų skalbinių kiekis siekia 45 krovinius į mėnesį, elektrinė skalbykla darosi neišvengiama. Nepaprastą šeiminių darbų galvosūkį ir triušą ji paverčia beveik į automatinį vyksmą.

Tai patyrimas, kurį labai puikiai nusakė Giedrė Kijauskienė, gyv. 17006 Dorchester Ave., Clevelande, savo mintimis įsijungusi į Dirvoje skelbtą anketą ir pareiškusį savo nuomonę dėl elektrinių priemonių naudingumo, už tai sulaukusi The Illuminating Co. dovaną -- elektrinį kavai virduklį.

Kijauskai augina sūnus: Vitą 5 m., Tomą 3 m. ir Simą 1 m. bei dukrą Vilią 4 m. Šeimos galva Algis Kijauskas dirba kaip mašinistas. G. Kijauskienė džiaugiasi galėdama šios gausios šeimos skalbimo rūpesčius perleisti automatinėms elektrinėms skal-

EAST CLEVELAND—13515 EUCLID AT SUPERIOR

SAVINGS
EARN

4 1/2%

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL 2:30 P. M.

**SUPERIOR
SAVINGS**

HOME AND REMODELING
LOANS

IN TOWN OFFICE—6712 SUPERIOR AT E. 68TH

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

* RYŠIUM SU PADĖKOS DIE-NA lapkričio 28 d., Dirva nepasirodys penktadienį, lapkričio 29 d. Po Padėkos Dienos sekantis Dirvos numeris išeis gruodžio 2 d., pirmadienį.

* JUOZAS BACHUNAS, PLB pirmininkas išskrido į New Yorką, kur žada dalyvauti VLIK 20 metų sukakties minėjime.

* PRASMINGA DOVANA buvo suteikta dviems iš sovietinio laivo Kanadoje pabėgusiems jūreiviams Jurgiui Vaitkevičiui ir Albinui Vibriui. Korp! Neo-Lithuania New Yorke metinės šventės proga iš susirinkusių svečių, p. E. Čekienės iniciatyva, buvo surinkta Dirvos prenumerata. Tai dar vienas gražus pavyzdys, kada parengimų ir pobūvių metu prisimenama spauda, kaip prasminga dovana.

* LITUANUS pavieniuose numeriuose atžymima po vieną mūsų dailininką: įdedama eilė reprodukcijų, viršelinė nuotrauka ir atitinkamas rašinys. Kitatačiau laiškais palankiai atsiilepdavo apie tokius dailininkų pristatymus ir kai kurie tai vadina žurnalo stiprybe. Dažnokai per Litanus meno mėgėjai užmegzdavo ryšį su pačiais kūrėjais.

Litanus 1963 m. 1 nr. buvo atžymėtas dail. Vytautas Ignas. Jo kūryba susidomėjo JAV kongresininkas John S. Monagan iš Conn. Per žurnalą pradėjo rašyti saitą su dail. Ignu ir dar paprašė atsiųsti papildomą egz. Igno darbai rado atgarsio ir pas vieną amerikietį iš Chicago. Šis, per Litanus, jau yra įsigijęs mūsų dviejų grafikų: Augiaus ir Valiaus kūrinių.

Pora religinių dail. Kazimiero Žoromskio paveikslų, kurie buvo Litanus skiltyse, patiko World's Christian Student Federation ženevoje -- paprašė nuotraukų ir numato panaudoti savo leidiniuose.

Litanus žurnalo meninį apipavidalinimą tvarko mūsų visuomenėje pasižymėjęs žurnalistas Kęstutis Čerkeliūnas.

* LIETUVIŲ MOTERŲ ATSTOVYBĖS KLUBAS New Yorke gruodžio 8 d., 5 val. vak., Hilton viešbuty, Morgan Suite 2-me aukšte ruošia kultūrinę popietę, kurios programoje numatoma dail. A. Kašubienės paskaita apie jos padarytą naują pastatytam viešbuty 26 x 8 pėdų muralį ir k. Baletu šokėja E. Kepalaitė pasirodys su keleta modernių šokių.

Po programos lietuviškai paruoštos vaišės - kavutė. Viešbutis yra tarp 53 ir 54 gatvių 6 Ave., New Yorke. Kviečiami visi atsilankyti be atskirų pakvietimų.

* CHICAGOS LIETUVIŲ INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ tradicinis balius įvyksta 1964 metų sausio mėn. 25 d. The Drake viešbučio patalpose, Chicagoje.

* L. S. T. Korp! Neo-Lithuania ir Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris Čikagoje ruošia tradicinį Naujųjų Metų sutikimą naujoje, erdvioje ir puošnioje Ferrara Catering, Inc. salėje, 5609-21 W. North Ave. Svečiai bus vaišinami šaltais ir šiltais valgiais, veiks baras. Šokiams gros Čikagos Neo-Lithuanų 14 asmenų orkestras. L. S. T. Korp! Neo-Lithuania ir L. T. A. Sambūrio valdybos kviečia visus savo narius su draugais ir bičiuliais į šį Naujųjų Metų sutikimą atsilankyti. Apie staliukų rezervavimo laiką ir vietą bus paskelbta kiek vėliau.

KREPŠINIO VARŽYBOS

Chicago lietuvių vyrų krepšinio varžybos bus vykdomos lapkričio 23-24 d. d. Marquette parko sporto salėje, prie Kedzie ir Marquette Rd. Nugalėtoji skiriama Lietuvos Generalinio konsulo dr. P. Daužvardžio pereinamoji dovana. Šeštadienį varžybos prasidės 3 val. p.p. Sekmadienį varžybos bus tęsiamos nuo 1.30 val. p.p. Sekmadienį toje pačioje salėje bus įdomus krepšinio veteranų susitikimas. Jėgas išbandys spaudos darbuotojai ir visuomenės veikėjai. Varžybos proga, šeštadienį Lietuvių Auditorijoje rengiamas studentų-sportininkų šokių vakaras. Gros didysis Korp! Neo-Lithuania orkestras. Pradžia 8 val. vak.

* AMERIKOS LIETUVIŲ INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ SĄJUNGOS CHICAGOS SKYRIAUS metinis susirinkimas šaukiamas š.m. gruodžio mėn. 6 dieną, penktadienį, 7 val. 30 min. vakaro, American Legion Don Varnas posto patalpose, 6816 So. Western Ave., Chicagoje.

* CHICAGOS LIETUVIŲ INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ žmonių klubas š.m. lapkričio mėn. 30 dieną, šeštadienį 7 val. 30 min. vakaro, St. Adrian salėje, Washentaw ir 71-mos gatvių kampe daro kavutę - pobūvį. Pelnas skiriamas labdarybės reikalam.

* INŽ. R. V. MIŠAUSKAS, Stone Park, Ill., Rezoliucijoms Remti Komiteto vienas iš atstovų Ilinoiso valstijoje, pakeitė adresą. Jo naujas adresas yra: 1740 North 35th Avenue, Stone Park, Illinois. Jo pastangomis senatorius Everett M. Dirksen įnešė rezoliuciją (S. Con. Res. 54) Lietuvos laisvinimo reikalui.

* DR. VLADAS VAITKUS, Worcester, Mass., buvo kreipėsi rezoliucijų reikalu į savo kongresmaną Harold D. Donohue, kuris pažadėjo rezoliucijų pravedimo reikalą pilnai remti. Dr. Vladas Vaitkus yra gimęs JAV-se, augęs Lietuvoje. Aukštąjį mokslą pradėjo Lietuvoje, o baigė JAV-se. Dr. V. Vaitkus iš profesijos yra dantų gydytojas ir turi savo kabinetą Worcester mieste.

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos naujoji valdyba. Stovi iš kairės: dr. A. Baltrukėnas, dr. J. Balčiūnas, dr. A. Matulionis, dr. A. Martus ir dr. M. Vaitėnas. V. Plodžinsko nuotrauka

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos premija paskirta jaunimo radijo programai

Lapkričio 16 d. Čiurlionio namuose įvyko Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis suvažiavimas Dr. J. Balčiūnui pirmininkaujant ir Dr. A. Matulionui sekretoriaujant.

Suvažiavimas pradėtas medicinišku filmu ir spalvotu filmu iš Draugijos gyvenimo ir iš seniai įvykusio A.L. Gyd. Sąjungos suvažiavimo Chicagoje. Žinoma, paskutinis filmas patiko geriausiai. Ji teko rodyti net du kartus, suktant pirmyn ir atgal. Mažonį patarnavimą padarė dr. J. Skrinška parodydamas filmus. Toliau sekė įdomi p. A. Mackevičiaus, diplomuoto CPA Western Reserve, paskaita, nors be antgalvės, bet labai įdomi visiems: priemonės apsigauti nuo mokesčių permokėjimo valdžiai.

Dr. A. Čeičys pavaizdavo medicinos būklę dabartinėje Lietuvoje, naudodamas medžiagą iš dabar Lietuvoje leidžiamos periodikos.

Draugijos pirmininkas V. L. Ramanauskas trumpai perbėgo Draugijos metų veiklą ir pranešė, kad Draugijos valdyba vienbalsiai yra padariusi sekančią sprendimą:

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos 7-toji 1963 m. kultūrinė premija skiriama Clevelando Tėvynės Garsų Radijo mokyklinio amžiaus jaunimo programai.

Suvažiavimas taip pat nutarė paskirti vienkartinę pašalpą dviem lietuviams studentams, studijuojantiems medicinos mokslus Western Reserve U-te, Clevelande.

Nauja 1964 m. Draugijos Valdyba išrinkta sekanči: dr. J. Balčiūnas, dr. J. Baltrukėnas, dr. A. Martus, dr. A. Matulionis ir dr. M. Vaitėnas.

Tuo pat metu Gydytojų Moterų Pagalbinė Draugija turėjo savo susirinkimą ir išrinko naują valdybą iš p. St. Baltrukėnienės ir p. I. Stankaitienės.

Metinio Draugijos suvažiavimo proga dr. A. Baltrukėnas paaukojo \$1000 Lietuvių Fondui.

Suvažiavimą sveikino raštu p. St. Barzdukas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybos vardu.

Dalia Matrukienė visus nustebino puikia, trumpa meniška programa. Dr. D. Degesys su peiliu ir p. M. Lenkauskienė su šypsniu vikriai sukinėjosi apie keptą jautį ir visus skaniai vaišino, bendrai visiems šokant ir linksminantis.

Dr. V. Ramanauskas Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos susirinkime skelbia 1000 dolerių premijos laimėtoją... Prie prezidiumo stalo sėdi pirm. dr. J. Balčiūnas ir sekr. dr. A. Matulionis.

Chirurgas dr. D. Degesys atlieka komplikuoatą "operaciją", asistuojant Mildai Lenkauskienei, dalina iškeptą jautį. Nuotraukoje iš kairės: dr. Maurukas, dr. Sviderskas, dr. Degesys ir M. Lenkauskienė.

REIKALAUJA LAISVŲ RINKIMŲ LIETUVOJE

Kongresmanas Patten (D. - N.J.) ir kongresmanas Wilson (R. - Calif.) naujai įneštomis rezoliucijoms reikalauja Lietuvai pilnos laisvės ir nepriklausomybės. "JAV vyriausybė turi tuoj pareikalauti per Jungtines Tautas, kad sovietai pasitrauktų iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos ir kad tiems kraštams būtų sugrąžinta pilna laisvė ir nepriklausomybė", -- kalbėjo kongresmanas Bob Wilson įnešdamas 1963 metų lapkričio mėn. 7 d. naują rezoliuciją (H. Con. Res. 234) Pabaltijo kraštų laisvinimo reikalui. Dieną prieš tai (lapkričio 6 d.) kongresmanas Edward J. Patten (D. - N.J.) įnešė taip pat naują rezoliuciją (H. Con. Res. 233). Anot kongresmano Patten, laisvasis pasaulis be jokio atidėlio turis imtis žygių padėti Pabaltijos kraštams atgauti laisvę. Tai 38-toji ir 39-toji rezoliucijos, įneštos šiame Kongrese (88th Congress) Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvinimo reikalui.

Rezoliucijų įnešimo reikalu į kongresmaną Bob Wilson (jo distrikto apima San Diego miestą) buvo kreipusis Rezoliucijoms Remti Komiteto vadovybė, o į kongresmaną Patten -- eilė New Jersey valstijos estų ir lietuvių.

* MAŽYTĖ KENOSHOS lietuvių kolonija gali būti pavyzdžiu savo darbais. J. Grigaliūnas, J. Pociulis ir Br. Juška suorganizavo būrelį lietuvių su paprastu darbininko atlyginimais ir pensijomis ir per vieną vakarą kiekvienas paaukojo po 100 dol., sudarydami virš tūkstančio vienkartinę L Fondui auką. Tuo dar viskas nepasibaigė. Šiuo metu tenai suorganizavę L F Vajaus Komiteto nariai asmeniškai aplanko kiekvieną lietuvių šeimą ir tikisi gauti iš kiekvieno po šimtą dol. L. Fondui. Be to, pats Br. Juška dar atsiuntė 10 dol. L. Fondo einamiesiems reikalam. Jo ir kitų Kenoshos lietuvių aukos L Fondui giliai sujudino LF organizatorius.

* DR. ADOLFAS BALTRUKĖNAS iš Akrono, Ohio, Gydytojų Suvažiavimo proga, įstojo į Lietuvos Fondą 1000 dol. įnašu.

* SAULIUS IR GRAŽINA SIRUSAI lapkričio 16 d. susilaukė naujagimio sūnaus. Jie augina dar vieną sūnų ir dukrą - dvygnukus. Saulius yra newyorkiečių Jurgio ir Elenos Sirusų sūnus, skautų akademikų ir sporto organizacijų aktyvus narys.

MIRĖ JUOZAS KRIVICKAS

Po trumpos ir netikėtos ligos, š.m. lapkričio mėn. 9 d. Nottinghamo miesto (Anglijoje) ligoninėje, General Hospital, mirė Juozas Krivickas, ilgametis Laisvos Lietuvos Policijos vadas ir karininkas.

Palaidotas š.m. lapkričio mėn. 16 d. Wilford kapinėse. Apie tai pranešu giminėms, buvusiems prieteliams ir jo draugams.

Velionies brolis -- Tadas Krivickas

PHILADELPHIA

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Philadelphijos ramovėnai Kariuomenės šventės minėjimą šiemet rengia lapkričio 30 dieną.

Programoje numatyta: 9 val. Šv. Andriejaus parapijos bažnyčioje (Wallace ir 19-tos gt. kampas), pamaldos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės.

Pamaldų metu giedos buv. Lietuvos operos solistė Juzė Augaitytė.

Vakare, 6 val. 30 min. Šv. Andriejaus parapijos salėje, įvyks iškilmingas minėjimas. Minėjime paskaitą skaitys "Kario" redaktorius Zigmas Raulinaitis. Meninę programą atliks Philadelphia Tautinio Ansamblio vyrų ir mišrusis chorai, vadovaujant Leonui Kauliniui. Solo pianu skambins Vytautas Maciūnas. Po minėjimo pobūvis.

Philadelphijos ramovėnai maloniai kviečia visus vietoj ir apylinkėse lietuvius minėjime dalyvauti.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

PADĖKA

Mano vyrui

A. A.

Povilui STANČIUI mirus, noriu išreikšti nuoširdžią padėką visiems, savo mintimis, intencijomis ir veiksmais užjautusiems mane gilaus skausmo valandoje --

Genovaitė Stančienė

A. L. Tautinės S-gos nariui

Kazimierui LUKŠIUI

mirus, žmonai ir giminėms gilią užuojautą reiškia

A. L. T. S-gos Los Angeles skyrius

Ohio Lietuvių Gydytojų Pagalbinės Moterų Draugijos narės dalyvavusios susirinkime ir vaišėse. Sėdi iš kairės: R. Degesienė, V. Gruzdienė, E. Aželienė, I. Stankaitienė, S. Baltrukėnienė, A. Vaitėnienė, Stovi: p. Kriaučiūnienė, B. Balčiūnienė, T. Brazaitienė, R. Ramanauskienė, B. Skrinšienė, M. Lenkauskienė ir D. Maurukienė. Į naują valdybą išrinktos I. Stankaitienė ir S. Baltrukėnienė. V. Plodžinsko nuotrauka